

GOSPODARSTVO

TRGOVINA • FINANCA • INDUSTRIJA • OBRT • KMETIJSTVO

LETO VIII. ŠT. 175

PETEK, 4. JUNIJA 1954

TRST, UL. GEPPA 9 - TEL. 38-933

Naši izobraženci na cesti

Vse kaže, da se Italiji ne mudí gledenje reševanja tržajskega vprašanja. Nadi verjamejo, da se Italijanom ne mudi. Trst in čono A imajo dejansko v rokah že od leta 1948 — po objavi znane tržajske izjave zahodnih sil in sklenitvi rimskih gospodarskih sporazumov — formalno pa od jeseni 1952, ko so prispejli v Trst rimski funkcionarji v smislu londonskega dogovora. Verjetno je Rimu sedanja kombinacija v Trstu še ljuba kakor neposredna odgovornost za oblast. Pred svetom, čer Organizacijo združenih narodov so danes za tržajsko razmere odgovorni Anglije in Američani, v resnici pa vodi tržajsko politiko Rim, ki se čuti toliko bolj varnega, ker je tu anglo-ameriška vojska. To je pravi idealna rešitev!

Mi bi danes samo na enem primeru hoteli Amerikanom in Angležem in vsem tistim, ki jim je res do miru na tem spornem ozemlju, pokazati, da v Trstu vendar ne more večno tako naprej. Gre za usodo našega razumnosti. Ne mislimo samo na prizadevanje osebno dostojanstvo naših profesorjev in učiteljev, ki so bili tudi letos priporočeni ponizno prositi za namestitev, medtem ko so italijanski profesorji in učitelji stalno namesteni. Ali je to v skladu z resničnimi medkulturnimi načeli ali s slovitiimi štirimi točkami Fr. Roosevelta, s katerimi je hotel (med vojno se bolj navdušiti človeštvo v borbi za svobodo in med katerimi je bila tudi zahteva, da se državljanji o svobodi strahu pred bodočnostjo!

Mislimo tudi na stotine absolventov naših srednjih šol, pa tudi na absolutne italijanske visokih šol. Zakaj se vsem tem lapira pot v javne službe samo zato, ker pripadajo drugemu narodu? Zakaj se zanje ne rezervirajo mesta niti v predelih Svobodnega tržajskega ozemlja, kjer živi naše ljudstvo še danes kljub sistematičnemu naseljevanju italijanskega življa — v večini? Kakor da nimamo lastnih knjižniškov, strokovnjakov, zivnozdravnikov, zdravnikov, pravnikov itd. Zakaj se za občinske delegate v tržajski občini ne imenujejo naši ljudje? Zakaj se našim izobražencem dosledno zapira pot v službe na tržajski občini in v mestnih podjetjih, medtem ko se namrečajo uslužbenci iz Italije? Zakaj ne sprejemo niti enega našega izobraženca v banke, ki jim je bilo v Mussolinijevih ukazih izročeno premoženje slovenskih denarnih zavodov? Zakaj potem prepovedujejo ustanavljanje slovenskih denarnih zavodov, ki bi lahko dali vsaj kosček kruha peščici naših izobražencev?

Država, ki je slovela stoletja po vzorni upravi (Avstrija), je priznavala našim izobražencem izredne uradnike in upravniške sposobnosti. Zakaj jih danes sistematično odbija javna uprava, za katero odgovarjajo Angliji in Američani?

Prav v času, ko je bila v ZDA odpravljena zadnja diskriminacija (razočevanje) med črnci in belci v državnih šolah, so v Trstu odsvolili slovenskega asistenta z univerze in mu tudi povedali, da je kot Slovenec nezaželen. Čeprav bi vse šole bile odprte našim izobražencem, bi s tem ne bilo rešeno vprašanje njihove nastavitve. Sama šola ne more absorbirati tolikšnega števila. Na žalost se je naval naših izobražencev na slovenske šole leos se povetel — pač znamenje, da jih od drugod izpodirajo. Splošna gospodarska kriza v Trstu je seveda zadela tudi naša podjetja in posledice mora čutiti namesto osebe, ki je tako prišlo ob krh.

S kratkim člankom v gospodarskem listu se pač ni moglo poglobiti v vprašanje brezposelnosti naših izobražencev. Mi smo s temi vrstami hoteli nanj samo opozoriti odgovorna oblasta ter tudi naše stanovske in politične organizacije.

Na naših organizacijah je, da svet zve, da je gibalno politike proti našim izobražencem stara resnica: Razdrla bom pastirja in čreda se bo razkropila.

Kaj je videla Angležinja na industrijskem sejmu

(Victoria Chapelle)

Na letošnjem britanskem industrijskem velesejmu, ki se je nedavno zaključil, smo videli razstavljenih nad 100 novih gospodinskih pripomočkov, od katerih večino so v začetku pričeli izdelovati zgolj za industrijsko uporabo. V to svrhu spadajo na primer ročnice, ki ne propuščajo vode, masšobne vrve, vrste ročnic, ki so jih nedavno uvedli za gospodinje, pa je lahko parfumerana.

Drugi tak izdelek, ki prihaja sicer iz avtomobilske industrije, je lak za polistiro, ki je izdelan na bazi silikona. Ta lak hkrati uničuje tudi vse krali in bakterije, ne propušča vode ter je odporen proti prahu in nesnagi.

Gospodinje je nadalje zlasti zanimale podolgovata ponev z izlebitvami, ki so jo izdelali na predlog neke gospodinje, ki je pšala o tej ponvi urednici ženske strani nekega angleškega časopisa. Prednost te poneve je, da ne seže jedi, katero pečemo. Razstavljena je bila tudi posebna ponev za cvrtje rib, ki ima to prednost, da zaščiti kuharico pred brizganjem olja med cvrtjenjem. Ta to službi dvojni pokrov, ki zavaruje jed tudi pred prahom.

V isti razred utilitarnih gospodinskih izdelkov, ki so vzbujali na velesejmu veliko pozornost, spada tudi posebna vrsta cunj iz nylona, podobnih, kot so jih uporabljali člani britanske odprave na goro Everest. Razstavljeni so bili nadalje tudi razni prvorovrtni izdelki iz raznih vrst plastičnega materiala.

Kot zadnja novost kuhinjskega perila pa so bili razstavljeni prvi za jedilne mize z naravnimi cvetlicami, ki so tako prepropane, da ostanejo sveže in obdržijo svoj duh.

OEEC proti svetovnim carinskim blokom

Iz Pariza poročajo, da je Organizacija za evropsko gospodarsko sodelovanje proučila tako imenovani »strasburški načrt« in ga odklonila. V tem načrtu so gospodarstveniki priporočili, naj bi se med zahodnoevropskimi državami, čezmorskimi deželami in Britanskim skupnostjo uvedel tako imenovani preferenčni sistem. Tako bi dejansko vsi ti predeli tvorili gospodarsko zaključeno enoto in skupen trg. Poleg tega je strasburški načrt predlagal ustanovitve »evropske banke«, ki naj bi financirala gospodarski razvoj v čezmorskih deželah. Ta banka naj bi omogočila tudi tistim državam, ki nimajo kolonij, sodelovanje pri pospeševanju gospodarskega razvoja v čezmorskih deželah.

OEEC je mnenja, da bi se po strasburškem načrtu ustvaril med državami gospodarski blok, ki bi užíval prednostni položaj nasproti dolarskemu področju. Oviral bi tudi svobodno mednarodno trgovino.

V strasburškem načrtu vidi Organizacija za evropsko gospodarsko sodelovanje namen, da bi se do sedanje ameriško finansiranje nerazvitih dežel z dolarji nadomestilo s financiranjem iz drugih finančnih virov. OEEC je izrazil tudi dvom, da bi takšnega bloku pristopili tisti angleški dominioni, ki danes tvorijo Britansko skupnost, a so dejansko neodvisni.

Same vlade evropskih držav niso edine v tem, ali naj se uresniči zamisel »evropske banke«. Kako naj bi evropske države financirale gospodarski razvoj čezmorskih dežel, ko same nimajo dovolj denarja za lastne potrebe? Ta denar je bolj nujno potreben za investicije doma. Evropska banka bi nujno zašla v konkurenco z Mednarodno banko za obnovo. Akcija evropske banke v čezmorskih deželah bi zadela na ovirke, ki bi jih sama ne mogla premagati. Mnoge čezmorske dežele se iz političnega vidika ne želijo vključiti v evropski blok.

Sejmišče je ogromno. Sestoji iz 13 velikanskih lop (paviljonov). Razdeljeno je na ulice, ki nosijo napise po velikih nemških mestih. V vsaki lop razstavlja okoli 700-1000 izdelancev. Za ogled ene same lope potrebuješ skoraj en dan. Promet po sejnu opravljajo miniaturni avtobusi, ki vozijo počasi, da potnik lahko izkusi, kjer se mu zljubi. V glavnem razstavlja težka in srednja težka nemška industrija. Sejem je zadobil že takšen obseg, da se sami razstavljalci priitožujejo, da postaja nepregleden in da se tako oči verjetnost za ključkov.

Na sejmišču je posebna zgradba za tuje. Tu se tuji lahko odpočijejo in v posebnih uradih zberejo zaželeno posla. V to lopo nimajo vstopa domačini. Nasproti tujcem so Nemci zelo prijazni in postrežljivi. Tujcu gre prednost. Nemška javnost ima to za povsem naravno.

Poslovno sem obiskal neko tovarno fine mehanike. Za vstop so potrebne precejšnje formalnosti. Z raznimi vedbami mora obiskovalec dokazati, da prihaja po resnih poslih. Ko je to o-

rodno trgovino. V strasburškem načrtu vidi Organizacija za evropsko gospodarsko sodelovanje namen, da bi se do sedanje ameriško finansiranje nerazvitih dežel z dolarji nadomestilo s financiranjem iz drugih finančnih virov. OEEC je izrazil tudi dvom, da bi takšnega bloku pristopili tisti angleški dominioni, ki danes tvorijo Britansko skupnost, a so dejansko neodvisni.

Same vlade evropskih držav niso edine v tem, ali naj se uresniči zamisel »evropske banke«. Kako naj bi evropske države financirale gospodarski razvoj čezmorskih dežel, ko same nimajo dovolj denarja za lastne potrebe? Ta denar je bolj nujno potreben za investicije doma. Evropska banka bi nujno zašla v konkurenco z Mednarodno banko za obnovo. Akcija evropske banke v čezmorskih deželah bi zadela na ovirke, ki bi jih sama ne mogla premagati. Mnoge čezmorske dežele se iz političnega vidika ne želijo vključiti v evropski blok.

Sejmišče je ogromno. Sestoji iz 13 velikanskih lop (paviljonov). Razdeljeno je na ulice, ki nosijo napise po velikih nemških mestih. V vsaki lop razstavlja okoli 700-1000 izdelancev. Za ogled ene same lope potrebuješ skoraj en dan. Promet po sejnu opravljajo miniaturni avtobusi, ki vozijo počasi, da potnik lahko izkusi, kjer se mu zljubi. V glavnem razstavlja težka in srednja težka nemška industrija. Sejem je zadobil že takšen obseg, da se sami razstavljalci priitožujejo, da postaja nepregleden in da se tako oči verjetnost za ključkov.

Na sejmišču je posebna zgradba za tuje. Tu se tuji lahko odpočijejo in v posebnih uradih zberejo zaželeno posla. V to lopo nimajo vstopa domačini. Nasproti tujcem so Nemci zelo prijazni in postrežljivi. Tujcu gre prednost. Nemška javnost ima to za povsem naravno.

Poslovno sem obiskal neko tovarno fine mehanike. Za vstop so potrebne precejšnje formalnosti. Z raznimi vedbami mora obiskovalec dokazati, da prihaja po resnih poslih. Ko je to o-

rodno trgovino. V strasburškem načrtu vidi Organizacija za evropsko gospodarsko sodelovanje namen, da bi se do sedanje ameriško finansiranje nerazvitih dežel z dolarji nadomestilo s financiranjem iz drugih finančnih virov. OEEC je izrazil tudi dvom, da bi takšnega bloku pristopili tisti angleški dominioni, ki danes tvorijo Britansko skupnost, a so dejansko neodvisni.

Same vlade evropskih držav niso edine v tem, ali naj se uresniči zamisel »evropske banke«. Kako naj bi evropske države financirale gospodarski razvoj čezmorskih dežel, ko same nimajo dovolj denarja za lastne potrebe? Ta denar je bolj nujno potreben za investicije doma. Evropska banka bi nujno zašla v konkurenco z Mednarodno banko za obnovo. Akcija evropske banke v čezmorskih deželah bi zadela na ovirke, ki bi jih sama ne mogla premagati. Mnoge čezmorske dežele se iz političnega vidika ne želijo vključiti v evropski blok.

Ako se peljemo z vlakom iz Trsta na Reko, se poslovnemu od pravega tržajskega Krasa pravzaprav že pri Sežani, ker je pokrajina med Sežano in Divačo že tako zelena, da skoraj popolnoma pozabiš na Kras. Od Divače namreč na drda vlak zopet po ogoljenem Krasu do Vrem, kjer ga vdrugi zapustimo, ko nas sprejme v svoje naročje bujni, s polji, travniki svet, njaki in gozdov; pokriti brkinski svet, ki ga oživlja veselo žuboreča Bistrica s svojimi pritoki. Od Vrem do Sake Bistrice in še dalje skoraj do Sake Bistrice, se človeško oko ne more nagledati prekrasnih pokrajinskih slik, ki se vrste pred njim. Potem se pa kakor iz sanj zopet prebudimo na golen Krasu. In kakšen Kras! Na tržajski je pravi pravcati raj v primerjavi z resnim Krasom. Čim bolj se bližamo Reki, tem bolj gola in raztrgana postaja pokrajina.

Kdo je to pokrajino, ki je bila nekdanj prav gotovo pokrita z neprodinimi gozdovi, tako kruto oropal? Pesnik bi tu napisal elegijo, gospodarstveniku pa ni do elegij, ampak misli na ljudstvo, ki tukaj živi, ozroma je živelo in se je moralo izseliti, ko ni moglo več živeti na ogoljeni zemlji. Kdo je vse to zakrivil? Nihe drugi, kot stari gospodarski sistem, v katerem je bilo vsakomur prepuščeno, da si sam pomaga, kakor ve in zna. Sekali in sekali; so, dokler je bilo kaj sekati, da bi lahko vsaj za silo živeli.

Sele bujno poslovno življenje na reških ulicah te vzdrani; iz težkih razmisli. Razkošnih avtomobilov, v katerih bi odlične dame vozile na sprehod svoje dragocene pise, ni tam videti, pač pa drda po mestu vse počno tovarnih avtomobilov. Redko kje boš našel tako jasno sliko prebujajočega se novega, zdravega življenja kakor na Reki. Zanimivo je, kako včasih čisto neznanji pripeljejo žarko osvešljeno zelo važne položaje: tako sem n. pr. gledal, kako na obrežju Mrtvega kanala na rokah vleklivoz natovarjen s tremi praznimi ovin. Na pravokotnem obrežnem ovinku pa je bilo med tovarnimi avtomobili in raznim blagom na obrežju tako malo prostora, da je prednje desno kolo izgubilo tla pod seboj, voz se je nagnil in prvi sedel je zletel v morje. Slučajno pa sem v Trstu pred mešec; občudoval motorista, ki je kakolnored dirjal po največjem tržajskem

potolu in ljudem razkazoval svojo umetnost. Tako je torej danes razlika med našo in reško luko; medtem ko je Reka prenatrana, se je naša tržajska luka spremenila v krasno dirkališče.

Mi tržajski Slovenci se seveda predvsem zanimamo za naše kulturne središče in glavno mesto slovenske republike — Ljubljano. Toda iz več razlogov zasluži tudi Reka naše zanimanje. Saj gre za največje jugoslovansko luko, ki utegne postati tudi največja trgovska luka na Jadranu. Zaradi paralizirane tržajske luke ima Reka pravzaprav samo še dva pomembnejša tekmeča: Benetke in Bari.

Važno je, da se osebno prepričamo, kako se je reška luka, ki je dolgo živovarila pod Italijo in so jo nemški vojaki pred umikom razdelali, zopet dvignila v svobodi pod jugoslovansko upravo. Nadvse mikavna je tudi primerjava med gospodarsko propadajočim Trstom, ki je danes prepuščen brezbriznim rimskim upravnikom, in novim življenjem na Reki. Očitna je tudi razlika v gospodarskem sistemu. Ta ni tako očitna v Ljubljani; in v drugih glavnih mestih jugoslovanske republike, ker so to upravna središča, medtem ko je Reka predvsem gospodarsko središče. Kar tu vidiš, so gola dejstva brez vsake reklame

nihih razlogov upirajo investicijam tujega kapitala.

OEEC priporoča, naj bi države članice OEEC stopile v tesnejše stike z Mednarodno banko, v kolikor gre za vprašanje pospešitve ustvarjanja kapitala in izvoza kapitala iz Evrope ali iz Združenih ameriških držav.

OEEC je izrazila tudi pomisleke glede predloga, naj bi se ustallle cene najvažnejših surovin. Takšna ustalitev bi bila umetna. Cene bi se ustallle na višji ravni, kakor so cene na svetovnih trgih in za njihovo vzdrževanje bi bilo treba dajati podpore. V povojnem času je izvoz iz čezmorskih dežel v države članice OEEC naglo napredoval. Matične države so leta 1948 še sprejele 78 odst. izvoza iz teh dežel, leta 1952 pa komaj še 69 odst. Z druge strani so si matične države v Evropi rezervirale za svoj izvoz še 80 odst. uvoza čezmorskih dežel.

Sejmišče je ogromno. Sestoji iz 13 velikanskih lop (paviljonov). Razdeljeno je na ulice, ki nosijo napise po velikih nemških mestih. V vsaki lop razstavlja okoli 700-1000 izdelancev. Za ogled ene same lope potrebuješ skoraj en dan. Promet po sejnu opravljajo miniaturni avtobusi, ki vozijo počasi, da potnik lahko izkusi, kjer se mu zljubi. V glavnem razstavlja težka in srednja težka nemška industrija. Sejem je zadobil že takšen obseg, da se sami razstavljalci priitožujejo, da postaja nepregleden in da se tako oči verjetnost za ključkov.

Na sejmišču je posebna zgradba za tuje. Tu se tuji lahko odpočijejo in v posebnih uradih zberejo zaželeno posla. V to lopo nimajo vstopa domačini. Nasproti tujcem so Nemci zelo prijazni in postrežljivi. Tujcu gre prednost. Nemška javnost ima to za povsem naravno.

Poslovno sem obiskal neko tovarno fine mehanike. Za vstop so potrebne precejšnje formalnosti. Z raznimi vedbami mora obiskovalec dokazati, da prihaja po resnih poslih. Ko je to o-

rodno trgovino. V strasburškem načrtu vidi Organizacija za evropsko gospodarsko sodelovanje namen, da bi se do sedanje ameriško finansiranje nerazvitih dežel z dolarji nadomestilo s financiranjem iz drugih finančnih virov. OEEC je izrazil tudi dvom, da bi takšnega bloku pristopili tisti angleški dominioni, ki danes tvorijo Britansko skupnost, a so dejansko neodvisni.

Same vlade evropskih držav niso edine v tem, ali naj se uresniči zamisel »evropske banke«. Kako naj bi evropske države financirale gospodarski razvoj čezmorskih dežel, ko same nimajo dovolj denarja za lastne potrebe? Ta denar je bolj nujno potreben za investicije doma. Evropska banka bi nujno zašla v konkurenco z Mednarodno banko za obnovo. Akcija evropske banke v čezmorskih deželah bi zadela na ovirke, ki bi jih sama ne mogla premagati. Mnoge čezmorske dežele se iz političnega vidika ne želijo vključiti v evropski blok.

Ako se peljemo z vlakom iz Trsta na Reko, se poslovnemu od pravega tržajskega Krasa pravzaprav že pri Sežani, ker je pokrajina med Sežano in Divačo že tako zelena, da skoraj popolnoma pozabiš na Kras. Od Divače namreč na drda vlak zopet po ogoljenem Krasu do Vrem, kjer ga vdrugi zapustimo, ko nas sprejme v svoje naročje bujni, s polji, travniki svet, njaki in gozdov; pokriti brkinski svet, ki ga oživlja veselo žuboreča Bistrica s svojimi pritoki. Od Vrem do Sake Bistrice in še dalje skoraj do Sake Bistrice, se človeško oko ne more nagledati prekrasnih pokrajinskih slik, ki se vrste pred njim. Potem se pa kakor iz sanj zopet prebudimo na golen Krasu. In kakšen Kras! Na tržajski je pravi pravcati raj v primerjavi z resnim Krasom. Čim bolj se bližamo Reki, tem bolj gola in raztrgana postaja pokrajina.

Kdo je to pokrajino, ki je bila nekdanj prav gotovo pokrita z neprodinimi gozdovi, tako kruto oropal? Pesnik bi tu napisal elegijo, gospodarstveniku pa ni do elegij, ampak misli na ljudstvo, ki tukaj živi, ozroma je živelo in se je moralo izseliti, ko ni moglo več živeti na ogoljeni zemlji. Kdo je vse to zakrivil? Nihe drugi, kot stari gospodarski sistem, v katerem je bilo vsakomur prepuščeno, da si sam pomaga, kakor ve in zna. Sekali in sekali; so, dokler je bilo kaj sekati, da bi lahko vsaj za silo živeli.

Sele bujno poslovno življenje na reških ulicah te vzdrani; iz težkih razmisli. Razkošnih avtomobilov, v katerih bi odlične dame vozile na sprehod svoje dragocene pise, ni tam videti, pač pa drda po mestu vse počno tovarnih avtomobilov. Redko kje boš našel tako jasno sliko prebujajočega se novega, zdravega življenja kakor na Reki. Zanimivo je, kako včasih čisto neznanji pripeljejo žarko osvešljeno zelo važne položaje: tako sem n. pr. gledal, kako na obrežju Mrtvega kanala na rokah vleklivoz natovarjen s tremi praznimi ovin. Na pravokotnem obrežnem ovinku pa je bilo med tovarnimi avtomobili in raznim blagom na obrežju tako malo prostora, da je prednje desno kolo izgubilo tla pod seboj, voz se je nagnil in prvi sedel je zletel v morje. Slučajno pa sem v Trstu pred mešec; občudoval motorista, ki je kakolnored dirjal po največjem tržajskem

potolu in ljudem razkazoval svojo umetnost. Tako je torej danes razlika med našo in reško luko; medtem ko je Reka prenatrana, se je naša tržajska luka spremenila v krasno dirkališče.

Mi tržajski Slovenci se seveda predvsem zanimamo za naše kulturne središče in glavno mesto slovenske republike — Ljubljano. Toda iz več razlogov zasluži tudi Reka naše zanimanje. Saj gre za največje jugoslovansko luko, ki utegne postati tudi največja trgovska luka na Jadranu. Zaradi paralizirane tržajske luke ima Reka pravzaprav samo še dva pomembnejša tekmeča: Benetke in Bari.

Važno je, da se osebno prepričamo, kako se je reška luka, ki je dolgo živovarila pod Italijo in so jo nemški vojaki pred umikom razdelali, zopet dvignila v svobodi pod jugoslovansko upravo. Nadvse mikavna je tudi primerjava med gospodarsko propadajočim Trstom, ki je danes prepuščen brezbriznim rimskim upravnikom, in novim življenjem na Reki. Očitna je tudi razlika v gospodarskem sistemu. Ta ni tako očitna v Ljubljani; in v drugih glavnih mestih jugoslovanske republike, ker so to upravna središča, medtem ko je Reka predvsem gospodarsko središče. Kar tu vidiš, so gola dejstva brez vsake reklame

VELESEJMI POSVETU

Dokončeni podatki o zaključkih na zagrebškem velesejmu

(Od našega stalnega dopisnika)

Zagreb, 31. maja

Težko izbirati izjave, ko je treba ponovno naglasiti napredek iste ustanove, kakor je v tem primeru zagrebški velesejem. Njegova letošnja spomladanska prireditel (19.—28. marca) je presegla vse prejšnje spomladanske: napredovanje zagrebškega velesejma je hkrati odmev napredovanja vsega jugoslovanskega gospodarstva, ki se izražava na obeh prireditvah, na spomladanski in jesenski.

Z dosežki letošnje spomladanske prireditve so bili vsi zadovoljni, organizatorji, razstavljalci in kupci, ki so ugotovili, da vlada med jugoslovanskimi proizvajalci ostra konkurenca in da prihaja blago na trg v vedno boljših bilih. Letošnja huda zima je povzročila velike težave pri organizaciji. Zaradi vremenskih razmer, ki so ovirale dovoz vzorcev, je bil sejem odložen, ker bi sicer podjetja ne mogla pravočasno pripeljati blaga, ki so ga namenjavali razstavljati. Razstavljalo je 666 podjetij iz vseh jugoslovanskih republik na prostoru, ki je bil za 30% obsežnejši kakor prejšnje leto. Razstavljenih je bilo 2709 artiklov.

Tudi razstavljalci lahko razstavili okoli 300 novih proizvodov in da se je kakovost razstavljenega blaga znatno zboljšala, je treba pripisati splošnemu napredku jugoslovanske industrije. Bil je pravi užitek ogledovati si n. pr. izdelke jugoslovanske radijske industrije ali izdelke elektroindustrije in precizne mehanike (ulskra — Kranje) v polnem obratu. Prav tako so vzbujali pozornost stroji »Prvomajske« litarne iz Kikinde itd.

Tudi podatki o zaključenih kupčijah, ki so bili zbrani po zaključku velesejma, govori o napredku. Zaključenih je namreč bilo za 42 milijard 700 milijonov dinarjev kupčij (lansko leto 21 milijard 800 milijonov). Sejem je obiskalo tudi mnogo poslovnih ljudi iz tujine in s tem pokazalo zanimanje za jugoslovansko blago. Naj navedemo št pregled zaključenih kupčij po vrstah proizvodnje:

Tekstilna industrija 17,297 milijarde dinarjev; strojeindustria 13,361 mrd. elektro- in radiolndustrija 4,463 mrd. prehrambena industrija 2,82 mrd. kemična industrija 2,24 mrd. lesna in papirna industrija 0,927, usnjarska industrija 0,643 mrd, ostale industrije 0,728 milijarde dinarjev.

Zanimivo je ugotoviti, da je 26 podjetij doseglo zaključke nad 100 milijonov dinarjev. To so največja podjetja nove industrije in strojeindustrie, elektro- in radiolndustrije, industrije kemikalij, stekla in keramičnih proizvodov. Mnogo kupcev je prišlo iz Avstrije, Bolivije, Danske, Grčije, Indije, Italije, Nemčije in Turčije. Pakistanski trgovci so kupili kemikalije in keramične izdelke. Avstrijci, Nemci iz Turke izdelke lesne industrije; tekstilci in Sirijci. Na Bliznji vzhod bo Jugoslavija izvozila večje pošiljke električnih proizvodov pa tudi radijskih aparatov.

M. V.

POMORSKA RAZSTAVA NA ZAGREBSKEM VELESEJMU

Letos se ne bo posebne pomorske razstave na zagrebškem velesejmu, katere smo že poročali. Uprava se je odločila, da priredi takšno razstavo še

le prihodnje leto, da bi s tem pridobila dovolj časa za temeljito pripravo. Na tej razstavi naj bi prišel do izraza napredek jugoslovanske ladijske industrije in pomorstva sploh. Ladijska industrija uvaža za svoje potrebe razno blago iz tujine. Razstava naj bi prikazala konkurenco raznih tujih ponudnikov, ki izvažajo blago v Jugoslavijo za potrebe ladijske industrije. Z druge strani naj bi med tujimi kupci zbudili pozornost izdelki jugoslovanske ladijske industrije; po svetu uživa jugoslovanska ladijska industrija že tradicionalen glas zlasti zaradi lesnih pomorskih konstrukcij.

680.000 OBISKOVALCEV NA VELESEJMU V BAZLU.

Velesejma v Bazlu se je letos udeležilo 680.000 obiskovalcev. Veliko zanimanje je bilo zlasti za ure, tkanine, tekstilne stroje, stroje in elektrotehnične stroje. V celoti niso zaključki presegli lanskih.

VELESEJEM V SAO PAULO. Oktobra bo v Sao Paulu prvi velesejem; računajo, da bo razstavljalo 2400 domačih in tujih razstavljalcev. Svojo udeležbo so priglasile ZDA, Portugalska, Španija, Francija, Švica, V. Britanija, Holandija, Dominikanska republika, Sirija, Japonska, Češkoslovaška, Paragvaj, Italija, Kanada, Venezuela, Belgija in Čile.

NA PARISKEM VELESEJMU. Pred vrati Versaillesa so 23. maja odprli pariski velesejem, ki bo trajal do 7. junija. Sejem je bil ustanovljen leta 1904; poleg velikih evropskih sejmov v Lipskem in Niznem Novgorodu se je pariski naglo razvil. Leta 1925 je razstavljalo že 5000 industrijev in trgovcev svoje blago na prostornem sejmišču 190.000 kv. m. Letos je samo tujih razstavljalcev nad 2000. Vzhodne države so hotele letos dati poseben poudarek razvoju izmenjave med Vzhodom in Zahodom. Poleg ZSSR, CSR, Poljske in Madžarske razstavljata tudi Bolgarija in Vzhodna Nemčija. V Parizu računajo, da bo sejem obiskalo okoli 3 milijone ljudi.

Koroški velesejem se bo razširil

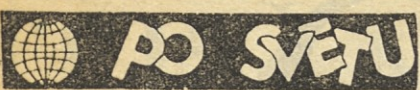
KOROSKI VELESEJEM bo letos v Celovcu od 5. do 15. avgusta. Sejmišče urejujejo zdaj ob St. Ruperski cesti, se pravi, na lastnem zemljišču. Doslej so prirejali sejme v improviziranih prostorih, ker je sejmišče zasedalo britanska zasedbena sala za svoje skladišče. V aprilu so Angliji prepuščili prostor, ki obsega 100.000 kv. m. sejmski upravi. Za ureditev sejmišča bodo potrebovali 4 milijone šilingov. Koroški velesejem se razvija v važno mednarodno prireditev. Število obiskovalcev je doseglo l. 1952 95.000, l. 1953 pa že 150.000. V istem času se je dvignilo število razstavljalcev od 350 na 700. Za letošnji velesejem se je prijavilo že nad 1000 razstavljalcev. Za obiskovalce iz Jugoslavije, Italije, Nemčije, Grčije in Bolgarije, Poljske, Češkoslovaške, Švice, Posarja in Luksemburga so dovoljeni popusti na železniceh 25-50%. Z mednarodnimi dogovori je velesejska uprava dosegla znatne kontingente za Zah. Nemčijo (160 milijonov mark), Jugoslavijo (okoli 3 mil. šilingov) in Italijo (150 mil. lir). Iz Italije se je priglasilo več podjetij kakor lansko leto. Jugoslavija bo nastopila s kolektivno razstavo v lastnem paviljonu. Priglasila so se tudi podjetja iz Francije in s Švedske.

kega ribiča-diletanta. Kaj če bi to posneli tudi v Trstu in odprli Tržajcanom staro luko, kjer bi se lahko brez skrbi sprehajali, kopali in ribe lovili.

Glede brodogradnje se je Jugoslavija že popolnoma emancipirala, tako da se zdaj nobena jugoslovanska ladja ne gradi več v tujini. V reški ladijedelnici »3. maja« so za »Jugoslovanski linijski plovbox« v delu tri 10.000-tonske in tri 4500-tonske tovarne ladje ter 6 manjših (po 300 ton); v drugih jugoslovanskih ladijedelnicah gradijo štiri potniške ladje po 2700 ton, štiri po 550 ton in tri manjše po 250 ton. Jugoslavija ima zdaj 4 velike in več manjših ladijedelnice za pomorske ladje. Ladijedelnica »3. maja« vodi pogajanja za gradnjo ene 10.000-tonske ladje za Švico. Jugoslovanska ladijedelnica industrija se je v kratki povojni dobi naglo razvila; v kratkem bodo dogradili še največje jugoslovansko ladijedelnico v Splitu.

Zivljenje na reških ulicah je za nekaj čisto novega: dopolnje in v prvih popoldnevskih urah je videti tovarne avtomobile in razmeroma male ljudi, ki hitijo po svojih opravkih. Proti večeru pa izgine vse to, namreč tovarni avtomobili in zaposleni ljudje, in mestno središče se napolni z brezbrizno se šetajočimi ljudmi, ki so končali svoje dnevno delo. Nekdanje hrvaško središče v kavarni »Kontinent« na Sušaku se je zdaj razvilo v nekako kulturno središče za vso Reko.

Ker smo že na Sušaku, bi bilo zares škoda, ako bi se z avtobusom ne vzele do starodavnega frankopanskega Trsata. Avtobus vozi po dreverodu, ki se vije v zelo razpeljanih serpentinah po vsem pobočju od Rječine do Trsata

PREDSEDNIK FLRJ TITO JE NA OBLISKU V GRČIJI

Iz Splita se je odpravil na vojni ladji »Galeb« v Pirej, ki je pristanišče grškega glavnega mesta Aten. Njegov obisk je nov dokaz zbliznevanja med balkanskimi državami. Jugoslavija, Grčija in Turčija hočejo skleniti pravo vojaško zvezo in si zagotoviti neodvisnost, Italiji to ne gre v račun. Ta se zopet meša v balkanske zadeve pod prevezo, da ne more dopustiti, da bi Grčija in Turčija, ki sta z njo v Organizaciji severnega atlantskega pakta, sklenili vojaško zvezo z Jugoslavijo. Jugoslavija se mora prej vdati in popustiti glede tržaškega vprašanja. Kaj mislijo o italijanskem gledišču v Londonu in Washingtonu, še ni povsem jasno. Zdi se, da bi Italiji radi odkazali na Balkan področje, kjer bi se lahko uveljavljala. Balkanski narodi se tej politiki upirajo, ker nečajo spletu tujih držav na Balkanu. Bojijo se Italije, ker imajo predragoceno skušnje iz zadnje svetovne vojne. Predsednik turške vlade Menderes je odpotoval v Washington. Italijani se bojijo, da bo poskušal prepričati ameriške državljane, da bi bilo škodljivo podpirati Italijo, ki hoče preprečiti sporazum med balkanskimi narodi.

ALI JE MUSSOLINI TO KDAJ PRIČAKOVAL? Združene Ameriške države so slovesno sprejele abesinskega cesarja Haile Selasieja. Predsednik Eisenhower mu je priredil v Beli hiši svečan banket. Najvišji predstavniki najmočnejše sile na svetu je v svojo nagovoro dejal, da ne moremo nikomu prisoditi duševne veličine, dokler ga ne preizkusijo nesreča. »Pri takšni preizkušnji je naš častni gost postavil novo svetovno raven, je nadaljeval Eisenhower. V petih letih nesreče, ko je njegovo domovno sovražno (italijsko) Italijo pregazil, a ne zavajeval, niti za trenutke izgubil svojega dostojanstva...« Ali je Mussolini po zavajanju abesinskega kralja mislil, da bi njegovo trgo in da bodo čez novih nekaj let abesinskega cesarja poveljevali v Beli hiši? Na koncu koncev pravica vendar zmaga.

ZENEVSKA KONFERENCA NAPREDOJE. Pogajanja za premirje v Indokini in za sklenitev dokončnega miru v Koreji vendar nekoliko napredujejo. Državljani so sprejeli sklep, naj obe vojski imenujeta svoje vojaške predstavnike, ki naj bi se dogovorili o premirju. Uporniške Hošiminhove čete neoprestano napadajo vojno vietnamskega cesarja in Francozov.

JULJEVINO ZDRUŽITVE UKRAJINE Z RUSIJO so v nedeljo poslavili v Moskvi. Svečanosti je prisostvoval tudi zunanji minister Molotov, ki je priletel iz Zeneve.

SOVJETSKJE VOJNE LADJE V ALBANII. Prvič po drugi svetovni vojni so skozi morisko ožino Dardanele priplule v Sredozemsko morje 3 večje sovjetske vojne ladje in odplule proti Albaniji. O tem je bila obveščena turška vlada v smislu sovjetsko-turškega dogovora o ožinah. Ladje so pristale v Draču. Nekateri listi so mnenja, da so sovjetske ladje hotele demonstrirati proti obisku maršala Tita v Grčiji.

FRANCOZI V TUNIZIJI V NEVARNOSTI. Blizu mesta Kefta v Tuniziji so pričeli uporniki napadati francoska poselitva; ubili so 5 francoskih kolonistov in jim zažgali gospodarska poslopja. Francozi se bojijo, da se bo začelo proti njim takšno gibanje, kakor so ga organizirali v Keniji pristasi Mau-Mau. Mnogo francoskih družin se je zateklo v mesto Keft. Pristaše uporniškega gibanja imenujejo »mellaghase«.

FRANCOŠKI SOCIALISTI SO SE ODOLOČILI za pristop Francije k Evropski obrambni skupnosti, ki se organizira pod okriljem Amerike. To pomeni, da bi Francija v primeru napada sodelovala z Zahodno Nemčijo. Francoški socialisti so se torej sprijaznili z oborožitvijo Nemčije.

Za EOS. Poleg socialistov so tudi pristaši ljudske republiškega gibanja (katoliške stranke) na svojem kongresu sprejeli sklep, da je treba potrditi (ratificirati) pristop Francije k Evropski obrambni skupnosti.

VPLIV SREDSTEV ZA UNICEVA-NJE MRCESA NA OKUS PRIDELKA. V Združenih državah preiskujejo zdaj strokovnjaki okus sadja in zelenjave pri kateri so uporabili sredstva za uničevanje mrčesa; dočeti hočejo namreč tista sredstva, katerih uporaba ne spremeni okusa pridelka. Zdi se, da je v tem pogledu najboljši »malathion«, katerega uporaba ne poslabša okusa krompirja, solate, česenja, jabolka, hruške, fižola, grohove in ribizla.

DENAR

PRED RAZVREDNOTENJEM BRAZILSKEGA KRIZIRIA

Brazilska valuta naglo zgubila na svoji vrednosti. Vrednost dolarja je v Rio de Janeiru do februarja 1954 pokošila od 38 na 60 kruzetrov. Ker se cena na notranjem trgu pokošila, je vlada morala pristati na zvišanje plač. V prestolnici so bile minimalne plače zvišane za 100 odst. in sicer od 1.200 na 2.400 kruzetrov, v Sao Paulu od 1.200 na 2.300. Kljub zankanju uradnih organov pričakujejo tudi uradno razvrednotenje denarja.

DENARNI OBTOK V ARGENTINI NARASCA

V enem letu se je dvignil od 21.270 na 26.496 milijonov pezov. Vrednost pezo za nazaduje. V Curihu velja pezo 14 do 15 francoskih frankov, medtem ko bi po uradnem tečaju moral veljati 25,08 francoskega franka. V Genovi je pezo 1. VI. notiral 23,75-24,25 lir.

BOLIVIANO JE V NEKAJ MESECIH ZGUBIL 58% NA SVOJO VREDNOSTI.

CILSKI PEZ JE V MESECU APRILU ZGUBIL 18% NA SVOJO VREDNOSTI. DINAR. Na obračunskem mestu v Ljubljani je bil 28. maja tečaj dinarja naslednji: 1 dolar ZDA 900 dinarjev, 1 angleški funt 2.385, 100 nemških mark 19.306,52, 100 švicarskih fr. 18.100, 100 lir 130, 100 lir STO 122. Dinara na prostem trgu v Trstu 1. junija: 115, v Rimu 110 lir; po podatkih newyorške banke Deak and Co. 24. maja plačevali v New Yorku 444,45 dinarjev in 625 lir za 1 dolar.

Mednarodna trgovina

Tržaški lesni trg

Cene na tržaškem lesnem trgu so ostale v bistvu neizpremenjene. Tombante, namenjen na Bliznji vzhod, stane fob Trst 38-38,50 dolarja kub. meter. Odkar je Sovjetska zveza prodala v Južni Italiji okoli 90-100.000 kub. metrov lesa, niso prispelje iz Rusije nove ponudbe. Kaže, da so češko-slovaške zaloge pošle in da ni računati na nove ponudbe do novembra oziroma decembra, ker se bo CSR omejila na izvršitev dosedanjih dogovorov. Tako računajo, da bo češko-slovaška konkurenca na Bliznjem vzhodu popustila. Tržaški trgovci so mnenja, da je v podobnem položaju tudi Jugoslavija, ker ne razpolaga z zadostnimi količinami blaga, da bi se lahko močnejše uveljavljala na Bliznjem vzhodu.

IZVOZ IZ NEMCIJE V JUGOSLAVIJO. Kakor poroča »Frankfurter Allgemeine Zeitung«, je začela Zahodna Nemčija sredi maja zopet izvažati v Jugoslavijo. Do tega je prišlo, ker je jugoslovanski izvoz v Nemčijo v aprilu nadkrilil prejšnje jugoslovanske obveze, ki so nastale iz nemškega izvoza v Jugoslavijo. Nemški izvoz v Jugoslavijo je bil v zastoju od januarja.

ZUNANJA TRGOVINA JUGOSLAVIJE. V aprilu je Jugoslavija izvozila za 5276 milijonov dinarjev blaga (lansko leto v aprilu 4297). Uvoz v aprilu

Socialni VITRINKI

STAVKE ITALIJANSKIH KMEČKIH DELAVCEV. Stavke italijanskih kmečkih delavcev, o kateri smo poročali v zadnji številki, so se v Padeski nižini razširile; stavkali so tudi v Lombardiji. V okolici Bologne je stavkalo 60.000 delavcev 4 dni. Končno je bil dosežen sporazum: za navadno kmečko delo se delavcem povišali plačo za 11,70 lire na uro, kar predstavlja 32,50% osnovne plače (brez doklade). Stavkali so tudi v okolici Piacenze.

MANJ NEZAPOSLENIH V ZDA. Majska številka mesečne revije »Pregled tekočega gospodarstva«, ki jo izdaja ameriško trgovinsko ministrstvo, pravi, da je ameriška gospodarska delavnost v prvih spomladanskih mesecih letošnjega leta ostala v glavnem nespremenjena. V mnogih vejah ameriške industrije je bilo opaziti sezonsko povečanje delavnosti, v drugih pa je delavnost ostala na prejšnji ravni oziroma je le nekoliko padla. Prodaje v trgovini na drobno so bile leto marca in aprila le nekoliko pod visoko ravni, ki jo je dosegel v istih mesecih lanskega leta.

Aprila se je zaposlenost glede na sezonski čimtelj povečala, tako da se je proti marcu nezaposlenost zmanjšala za 260.000 ljudi; zdaj znaša 3 in pol milijona.

Delavnost v gradbeni industriji se je proti marcu dvignila za 9%, in sicer v zasebnem ter v javnem sektorju. Cene so bile v glavnem trdne. Stremljenje za malenkostnim dvigom cen industrijskih izdelkov v trgovini na debelo, ki se je pojavila aprila, je pripisati v glavnem razvoju cen na svetovnih tržiščih za surovine.

AMERIŠKE STIPENDIJE ZA VISOŠKOLKE. Združene ameriških visokošolk objavlja, da je dodelilo 35 visokošolkam v Evropi, Južni Ameriki, ne Novi Zelandiji in v Združenih državah stipendije v skupnem znesku 70.500 dolarjev za nadaljevanje študija v raznih državah.

ANGLESKI DELAVCI BODO DELEŽNI DOBIČKA. V angleških industrijskih in političnih krogih je zbudilo veliko zanimanje obvestilo ene največjih britanskih industrijskih družb, »Imperial Chemical Industries« (ICI) o načrtu za udeležbo delavcev pri dobičku družbe, katerega bo deležnik kakih 75.000 uslužbencev. V letošnjem letu bo družba po tem načrtu na račun svojega dobička izplačala približno milijon funtov šterlingov, v kolikor pa bo dividenda višja, pa več. »Ta sklep mora pozdraviti vsak, ki mu je pri srcu britanska industrija,« pravi »Financia Times«. Njegov pomen je predvsem v tem, da je to prvič po vojni, da je tako veliko podjetje uvedlo v Veliki Britaniji načrt o udeležbi delavcev pri dobičku, ki bo nedvomno vplivalo na gibanje, ki se v zadnjih letih vedno bolj širi. Delež na dobičku bo nameščenecem in delavcem izplačan v delnicah podjetja. Dobitka bodo deležni uslužbenci in ki najmanj dve leti in pol pri podjetju. Takšnih uslužbencev je 75.000 (vseh 107.000). Več drugih podjetij v Anglijskem se je že prej odločilo, da bo razdelilo del dobička med uslužbence. Nekatera izplačujejo dobiček v denarju.

je znašal 9782 milijonov dinarjev (2249 mil. več kakor marca). Povečanje uvoza gre v glavnem na račun uvoza živil.

ANGLESKI STROJI ZA SOVJETSKO ZVEZO.

V zadnjih šestih mesecih (do 15. maja) je angleška vlada izdala dovoljenje za izvoz strojev v Sovjetsko zvezo v skupni vrednosti 27 milijonov 707.628 funtov šterlingov. Dne 15. maja je bilo še neresenih 154 prošelj za dovoljenja, ki zadevajo izvoz blaga v ZSSR v vrednosti 25 milijonov 156.884 funtov šterlingov. Odobrenih je bilo 9 izvoznih dovoljenj za izvoz električne opreme v vrednosti 1 milijona 561.226 funtov (1 funt velja okoli 1.700 lir).

Angleški podjetnik Samuel Seward je pri povratku iz Moskve izjavil, da je prejel naročilo za 7 milijonov funtov tekstilnih strojev. To je največje naročilo, ki ga je doslej angleška industrija prejela iz Rusije. Polovico strojev bo dobavila družba »Textile Machinery Makers«. To naročilo so proučevali od septembra lanskega leta. Seward se je mudil s svojimi inženirji v Moskvi 4 mesece.

IZVOZ ITALIJANSKEGA RIZA.

Izvoz riza iz Italije je v letu 1953 dosegel 241,2 milijona kg in s tem postal važen del italijanskega izvoza. Italija je začela svoj rizi leta 1951 izvažati; tudi na Japonsko; tja je izvozila leta 1952 94,5 milijona kg. Ostali izvoz riza odpade na evropske dežele v glavnem na Nemčijo. Izvoz v druge dežele pa bo zavisel od tega, če bo Italija znala prilagoditi svoje cene riza svetovnemu trgu, kjer so manjše cene. V prvih povojnih letih ni mogla Italija zaradi manjšega pridelka riza in zaradi svojih visokih cen izvažati večjih količin. Leta 1948 je izvozila le 21,25 milijona kg, leta 1952 je pa dosegla rekord vsuh časov z izvozom 600 milijonov funtov riza.

136 MILIJARD PRIMANKLJAJA V ITALIJANSKI ZUNANJI TRGOVINI. Italija je v prvih treh mesecih tekočega leta uvozila za 401 milijardo 149 milijonov lir blaga, izvozila pa za 245 milijard 262 milijona. Primankljaj je torej znašal 156 milijard 887 milijonov. V marcu je primankljaj nastal za 52 milijard 406 milijonov.

Sladkorja bo letos več

Svetovni pridelke trsnega in pesnega sladkorja za leto 1953-1954 cenijo zdaj na skoraj štirideset milijonov ton, to je 10 odstotkov več kakor leta 1952-53, 4% več kot leta 1951-52 in 40% več kot je bilo predvojno letno povprečje (1935-1939). Od letošnjega pridelka odpade na trsní sladkor 24 milijonov ton, na pesni pa 15,9 milijona ton. Padel je pridelke pesnega sladkorja na Kubi, Portoriku in v Indiji, vendar je ta upad znančil pridelek drugih dežel.

Pridelek sladkorja iz pese je pa v glavnem narastel v Zahodni Evropi, kjer je bilo za sladkorne nasade izredno ugodno vreme. Pridelke sladkorja v Zahodni Evropi cenijo letos na 7,8 milijona ton, kar je okoli 30 odstotkov več kot lani in 20% več kot leta 1951-52. Površina s sladkorno peso posajene zemlje se je v Zahodni Evropi v letu 1952-53 povečala za 50%. Pridelke Vzhodne Evrope cenijo letos na okoli 3 milijone ton, pridelke leta 1952-53 je dosegel 2,7 milijona ton in leta 1951-52 3,1 milijona ton; pridelke sladkorja v Vzhodni Nemčiji stalno pada, na drugih področjih Vzhodne Evrope je pa narastel.

Zanimivo so številke sladkorne pridelka Jugoslavije in Italije: Jugoslavija: letno povprečje 1935-1939 — 103.000 ton, 1951 — 257.000 ton, 1952 — 61.000 ton in 1953 — 210.000 ton. Italija: letno povprečje 1935-1939 — 414.000 ton, 1951 825.000 ton, 1952 — 819.000 ton in 1953 — 841.000 ton.

VIRHUNSKA PORABA UMETNIH GNOJIL V ZDA. Uporaba umetnih gnojil v Združenih državah je lani dosegla vrhunec vseh časov. Poleg velikih količin raznih vrst gnojil, ki ga pridelajo kmetovalci sami, so potrošili lani 23.143.000 ton tovarniških umetnih gnojil, za 3,2 odstotka več kot v prejšnjem letu.

ZAOSTALOST MADŽARSKEGA POLJEDELSTVA. Na kongresu madžarske Delavske stranke so ugotovili, da je kmetijstvo zaostalo kljub noli, da je gospodarski politiki (NEP). Sedstina iz milijonov hektarov madžarske orne zemlje je danes nedosetna. Ko je vlada objavila v začetku izvajanja NPD, da bodo kmetje po žetvi lahko zapustili kolhoze, se je število v njih vneljenih kmetov do konca decembra znižalo od 500.000 na 265.000. Vlada je morala pomembno spremeniti svojo poljedelsko politiko in ostro nastopiti proti; vsem tistim, ki so namestili izstopiti iz kolhozov.

iz TRSTA V BUENOS AIRES

DOZIVILJAJI SLOVENSKEGA POMORČAKA

s moji nenadoma vsi zaželeli njihovih dobrih sardin o olju. Seveda so bile to le pobojne želje in zadovoljiti smo se morali s svojim domačim proizvodom: na soncu posušeni in posojeni, najtjisi polenosti podobni, smrdeči mi kosi delinov.

Čim bolj smo se približevali ekvatorju, tem bolj je bilo oranje nasiteno z viago in mučila nas je neznoza vročina. Včasih smo zašli v predele nizkih, prav do morske površine segajočih oblakov, ki so se pred nami razgrinjali kakor labirint. Drugič nas je zopet presenetil oglušljiv grom strele, ki je udarila iz popolnoma jasnega neba. Nenadno, malo trajajoči nativi in pekoči sončni žarki so si v presledkih izposajali našo »Genovca« kot najprijetnejši cilj. Opazili smo, da so dnevom, v katerih smo pri jasnem nebu slišali grmenje, sledile noči, ko je bilo morje nenavadno temno in je globoko izpod površine žarelo v prekrasni fosforescenci.

Potnik Stefan, ki se je po popolnoma privadil mornarskemu življenju, je v takih nočeh prostovoljno vso noč kramlil. Postal je nekak pesniško razpoložen in nekoč mi je zaupal, da mu ta prekrasna samota tako ugaja, da si niti ne želi več priti na kopno.

Strojniku Miletu in našemu pasje-mu prijatelju Tomu, so pa te romantične noči postale skoro usodne in sta

Ladijski promet skozi tržaško pristanišče se je gibal med 8. in 24. majem takole:

ITALIJANSKE IN TRZASKE LADJE

»Città di Catania« je priplula iz Genove s 329 t in se vrnila s 490 t. »Castel Verde« je priplula iz Melbourne prazna in se vrnila natovorjena z blagom in 725 emigranti. »Blanco« je prispela iz Benetk prazna in odplula v Novorossisk. »Maria Cosulich« je priplula iz Kazablance s 107 t in se vrnila natovorjena. »Messapia« je priplula iz Hajte s 91 t, odplula v Larnako in se vrnila s 46 t. »Persia« je priplula iz Piombina s 1240 t litega železa in se vrnila. »Chioggia« je priplula 2854 t in se vrnila natovorjena. »Città di Alessandria« je prispela iz Valence s 91 t in se vrnila natovorjena. »Boata« je priplula s Krite s 267 t vina in odplula v Santo Mauro prazna, od koder je priplula 260 t vina. »Veraxe« je priplula iz Benetk prazna in odplula v Geddo s 758 t. »Cagliari« je priplula iz Londona s 1000 t in odplula v Hamburg s 1425 t. »Falcador« je prispela iz Katanje prazna, odplula v Koper in se vrnila. »Enrik« je prispela iz Aleksandrije s 697 t in odplula v Benetke prazna. »Amesga« je prispela iz Ravenne in se vrnila. »Vildrena« je priplula iz Pireja in se vrnila natovorjena z bencinom. »Spuma« je priplula iz Capetowna 1102 t in se vrnila s 1460 t. »Marchiaro« je priplula iz Genove in se vrnila natovorjena. »Loredane« je priplula iz Carigrada s 1412 t in se vrnila s 995 t. »Stamirac« je priplula iz Ravenne in se vrnila.

PRIPULLE SO: »Antonio Altiero« iz Bale, »Ederax« iz Rotterdam s 7815 t premoga, »Virginia« iz Splita prazna, »Bice« iz Pireja s 2000 t jecmena, »Vetor Pisan« iz Newport Newasa s 8876 t premoga, »Vittorio Za« iz Sant Antioe s 5290 t premoga, »Ardea« iz Norfolka s 9871 t premoga, »Giuseppe Mazzini« iz Norfolka s 7981 t premoga, »Mar Libero« iz Norfolka s 9980 t premoga, »Campidoglio« iz Aleksandrije s 151 t, »Ugolino Vivaldi« iz Chittagonga s 83 t. **ODPLULE SO:** »Airona« v Šbenek prazna, »Esperia« v Beirut s 488 t, »Caterina« v Tripolis s 147 t, »Tenax« v Tunis s 333 t lesa, »Primo« v Croton natovorjena s lesom, »Grifone« v Cagliari natovorjena z lesom, »Pietro Canale« v Milazzo, »Trevi« v Iskenderun natovorjena, »Gibillrosa« v Sant Antioe prazna, »Sandra Maria« v Smirno natovorjena, »Manuela« v Pirej natovorjena, »Martie« v Catanijo natovorjena z lesom.

AMERIŠKE LADJE

»Exermonte« je priplula iz New Yorka 271 t in se vrnila v ZDA z 79 t.

ITALIJANSKI GLAS

o jugoslovanskih ladjedelnih

Milanski gospodarski list »24 Ore« (2. VI.) je posvetil dolg članek jugoslovanskim ladjedelnim. V njem je podrobno popisana zmogljivost ladjedelnice na Reki, v Pulji in Splitu. Pisec z očitno zavistjo poroča, da je prišlo med jugoslovanskimi in angleškimi ladjedelnimi do tesnega sodelovanja. Ob zaključku članka »s tem namenom je bil članek pač pisan — od svetuje člankar Američanom in Anglezem, da bi kakor koli podprli razvoj jugoslovanskih ladjedelnice; ker bi sicer trpele druge ladjedelnice (italijanske), kakor je trpela Avstralija, ki je Turčija z ameriško pomočjo razvila pridelovanje žita in tako pričela konkurirati avstralskemu žitu. (Prehod od ladij na žito je vsekakor mojstrsko izpeljani). Povsem zgrešena je trditve, da je obseg jugoslovanske zunanje trgovine premajhen, da bi lahko zaposlil jugoslovansko ladjevje, ko je vendar znano, da jugoslovanske ladje zmagujejo komaj polovico jugoslovanskega zunanje prometa.

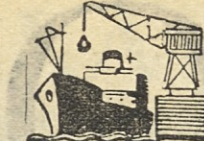
MOTRNE LADJE NAMESTO PARNIKOV NA RENU.

Plovna podjetja na Renu si prizadevajo, da bi stare pamike-vlačice nadomestila z modernimi vlačili na Diesellove motorje. S tem prihranijo pri gorivu in stroških za vzdrževanje osebja. Vse obrežne države so že potegnile iz prometa parnike na kolese.

21 KILOMETROV PREKOPIA REN-DO-NAVA V PROMETU.

Dne 18. julija bodo odprli nove velike zapornice na prekopu Ren-Mena-Dona pri Wuertzburgu. Tako bo izročeni plovbi oddelk Wuertzburg - Ochsenfurt. Oddelke je dolg 21 km.

NAPREDOVANJE FRANCOŠKE INDUSTRIJE. V aprilu se je indeks francoske proizvodnje dvignil od 152 v marcu na 156 (v aprilu). Lansko leto je znašal v aprilu 145. Računajo, da je v letošnjem aprilu proizvodnja napredovala za 7,05% v primeri z lanskim letom.

PROMET v pristanišču

»Exbrook« je priplula iz New Yorka s 300 t in se vrnila v ZDA z 80 t. »Green Harbour« je priplula iz New Orleansa 5432 t žita in se vrnila prazna. »Tainaron« je priplula iz New Yorka s 4500 t. »Northport« je odplula v New York prazna. »Harry Culbreath« je prispela iz Galvestona s 5004 t žita. »Exilonas« je priplula iz New Yorka z 90 t in se vrnila v ZDA natovorjena.

GRSKE LADJE

»Achillefs« je priplula iz Pireja natovorjena, odplula v Aleksandrijo, se vrnila in nato zopet odplula v Aleksandrijo natovorjena. »Plotarkis Blessas« je odplula v Heraklion natovorjena. »Kozan« je odplula v Pirej natovorjena. »Sofia K.« je odplula v Pirej s 469 t lesa. »Astipaleas« je prispela z Reke prazna in odplula v Pirej natovorjena z lesom. »Rita« je priplula iz Drača prazna.

»ANGLSKA« »British Commerce« je priplula iz Bejruta prazna in odplula v Falcamor 4404 t goriva. »Mercian« je priplula iz Glasgow s 50 t in odplula v Liverpool natovorjena. »British Yeomane« je priplula iz Banias 11.696 t surovega olja. **IZRAELSKA** »Kimeret« je priplula iz Hajte prazna in se vrnila natovorjena. »Nakhon« je prispela iz Raguse prazna. **NORVEŠKA** »Emma Bakke« je priplula iz Baltimora s 321 t in odplula v New York natovorjena. »Lwarden« je odplula v Chittagong s 6997 t. **HOLANDSKA** »Nero« je prispela iz Amsterdama natovorjena. »Larenberg« je priplula iz Rotterdam prazna in odplula v Perzijski zaliv. **KANADSKA** »Point Acon« je priplula iz New Yorka 10.134 t in odplula v Norfolk prazna. **EGIPTOVSKA** »Ismaïlia« je priplula iz Aleksandrije s 1674 t. **LIBANONSKA** »Sirius« je priplula iz Hamburga prazna.

JUGOSLOVANSKE LADJE

Jugolinija: »Titograd« je priplula iz Benetk 18. V., vkrcala 300 t blaga in 1500 kub. m lesa in odplula 22. V. na Reko. »Zagreb« je priplula iz Aleksandrije 23. V., vkrcala 800 t, vkrcala 100 t in 600 kub. m lesa in odplula 26. V. v Benetke. »Hercegovina« je prispela 29. V. iz Smirne s 50 t, vkrcala 500 kub. m lesa in 40 t blaga ter odplula 1. VI. na Reko. »Skopje« je priplula 30. V. iz Aleksandrije s 700 t, krcal tovor za Bliznji vzhod. »Dinarac« je priplula 3. VI. z Reke, krcal tovor za Daljni vzhod.

Napovedane ladje

Proga: Jadran, Sicilija, Malta, Tirensko morje, Španija

»Celio« prihod 9. VI., odhod 11. VI. »Primo« prihod 10. VI., odhod 15. VI. »Salvatore« prihod 10. VI., »Mariasia« prihod 15. VI. »Città di Catania« prihod 17. odh. 19. VI. »Città di Siracusa« prihod 23. odh. 25. VI.

Proga: Grčija, Turčija, Sirija, Libanon, Izrael, Egipt

»Trevi« prihod 4. odh. 8. VI. »Achilleus« prihod 5. odh. 6. VI. »Enrik« prihod 5. odhod 7. VI. »Kozan« prihod 5. odh. 7. VI. »Messapia« prihod 6. odh. 9. VI. »Chioggia« prihod 7. odh. 11. VI. »Manuela« prihod 8. odh. 10. VI. »Nakhon« prihod 10. odh. 15. VI. »Imrac« prihod 12. odhod 15. VI. »Plotarkis Blessas« prihod 12. odh. 14. VI. »Christina« prihod 13. odh. 17. VI. »Esperia« prihod 15. odh. 18. VI. »Barletta« prihod 15. odh. 17. VI. »Aristodimos« prihod 15. odh. 20. VI. »Mariasia« prihod 15. odh. 20. VI. »Loredane« prihod 16. odh. 20. VI. »Achilleus« prihod 19. odh. 20. VI. »Messapia« prihod 20. odh. 23. VI. »Sandra Maria« prihod 20. odh. 25. VI. »Campidoglio« prihod 22. odh. 25. VI. »Otranto« prihod 23. odh. 27. VI. »Kozan« prihod 23. odh. 25. VI. »Enrik« prihod 25. odh. 27. VI. »Plotarkis Blessas« prihod 25. odh. 28. VI. »Esperia« prihod 29. odh. 2. VII. »Barletta« prihod 29. odhod 1. VII. »Frediana« prihod 30. VI., odh. 3. VII.

Proga Vzhodna, Zahodna in Južna Afrika

»Teresa Cosulich« prihod 4. odh. 6. VI. »Caterina« prihod 5. odh. 10. VI. »Europa« prihod 15. odh. 29. VI. »Duino« prihod 17. VI. »Vittoria S.« prihod 22. odhod 25. VI. »Maria Cosulich« prihod 25. odh. 29. VI. »Denebe« prihod 1. VII., odh. 4. VII. Proti koncu meseca prihod: »Africa« »Portorose« »Onda« »Sistiana« in »Astrac« »Mariasia« odhod 20. VI. »Perla« odhod 26. VI. »Salvatore« odhod 16. VI.

Proga: Perzijski zaliv, Indija, Pakistan, Daljni vzhod

»Perla« prihod 15. VI. »Tmavac« prihod 20. VI. Prihod proti koncu meseca »S. Caboto«, »Risanot« in »Alga«. »Duino« odhod 23. VI.

Proga: Severna in Zahodna Evropa

»Edenwood« prihod 7. VI., odh. 8. VI. »Giosue Borsi« prihod 11. odh. 14. VI. »Didac« prihod 12. odh. 12. VI. »Algeriane« prihod 20. V I. »Trentino« prihod 25. odh. 26. VI.

vestnik SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

Poslovni koledar za junij

Do 5. junija morajo proizvajalci sodav, umetne mineralne vode in le-ta ter grostili, ki se bavijo s prodajo sodav, umetne in naravne mineralne vode, le-ta in svežih rib, plačati davek na poslovni promet (IGE) za prodajo tega blaga prodajalcem na drobno izvršene v mesecu aprilu 1954.

Do 10. junija morajo trgovci, po-praviljalnice, trgovski zastopniki in prodajni agenti za radio-električne aparate in material izločiti iz neveznega registra, predpisane za ukazom št. 62-1950, vpisne pole s podatki prejemov in izdatkov v mesecu maju 1954, jih opremiti z žigom in podpisom trdnice in poslati koncesionarnemu zavodu za radijske oddaje s priporočenim pismom s povratnim potrdilom.

Do 10. junija morajo delodajalci predložiti Zavodu za soc. skrbstvo (INPS) izpolnjene predpisane obrazce za zavarovanje svojih službenic na nakazati zavodu znesek dolgovanih prispevkov za soc. zavarovanje.

Do 18. junija morajo davkoplačevalci plačati štiri obroki davkov in taks glasom plačilnega davčnega lista za 1953-54 in tretji obrok davkov in taks glasom davčnega plačilnega lista za 1954.

Do 30. junija morajo trgovci na drobno, obrtniki, gostilničarji in svobodni poklici, ki plačujejo davek na poslovni promet (IGE) v povprečnem dogovorjenem letnem znesku, plačati drugi obrok tega davka za leto 1954.

Vsak petek morajo trgovci in industriji, ki so pooblaščen, da plačujejo davek na poslovni promet (IGE) s tedenskim nakazilom, plačati ta davek na prodaje, izvršene v preteklem tednu.

NOVA ZAKONSKA DOLOČILA

V uradnem listu ZVU št. 12, 13 in 14 z dne 11. in 21. maja 1954 so bili objavljeni sledeči novi ukazi:

Ukaz št. 40 (28. 4.): Določitev prispevka za urade za zaščito in socialno pomoč delavcev za leto 1953.

Ukaz št. 41 (30. 4.): Prenos prejemnikov pokojnin ukinjenega pokojninskega sklada bivšega zavoda »Banca Commerciale Triestina« na splošno obvezno zavarovanje za delavnost, starost in preživele družinske člane.

Ukaz št. 42 (7. 5.): Izmera prispevka nepodeželskih lekarn v smislu člena 115 enotnega besedila zdravstvenih zakonov.

Ukaz št. 43 (9. 5.): Enotno besedilo zakonskih predpisov o upravnih dovolilnicah.

Ukaz št. 44 (7. 5.): Uradna vrednost vanilije in klinčkov (čebulic in stebel) zaradi odmere davka na poslovni promet.

Ukaz št. 45 (7. 5.): Spremembe davčnih predpisov glede nekaterih predvz na naravnih in umetnih tekstilnih vlakn.

Ukaz št. 46 (7. 5.): Zvišanje prejemkov oseb, zaposlenih v urejanju skupnih služnostnih pravic.

Ukaz št. 47 (7. 5.): Obnovitev dovoljenja in nova dovoljenja za časni izvoz.

Ukaz št. 48 (10. 5.): Povračilo davka na proizvodnjo topnega bencina vsobovane v proizvodnjo »Lighter Fluid« namenjen za izvoz.

Ukaz št. 49 (10. 5.): Uradna vrednost kave pri pobiranju davka na poslovni promet.

Ukaz št. 50 (10. 5.): Časna zaščita izumov, modelov, osnutkov za trgovino in trgovskih znamk, prikazanih na tržaskem vzorčnem velesejmu.

Vprašanje brez konca

Predsednik italijanske vlade Scelba je odbil kompromisno rešitev tržaskega vprašanja, kakor jo je predložil maršal Tito v razgovoru z dopisnikom »New York Timesa«, da bi namreč Amerika zgradila Jugoslovansko luko med Koprom in Piranom in jih tako poplačala za zbugo Trsta, ki bi pripadla Italiji. Italijani zahtevajo zdaj še več in modrijeje: kakor: Če se tržasko vprašanje reši začasnimi ukazi in Italiji priznani samoupravo v coni A — Svobodno ozemlje bi ostalo vsaj na papirju — potem je treba po italijanskih načrtih izvršiti anglo-ameriški ukaz iz oktobra, se pravi izročiti Italiji vsaj cono A. Ako pa bi rešitev bila dokončna in bi se STO odpravilo, potem zahteva Italija še kos cone B. Tako je jugoslovanska diplomacija prislila Italijo, da je odkrila svoje načrte in pokazala svojo nespravljenost. Zaradi te italijanske nepostojljivosti ne bo še dolgo prišlo do sprave ob Jadranu. To je pokazal tudi incident pri Sibeniku. Italijanska vojna ladja je odpeljala 4 jugoslovanske mornarice (vojake), ki so zasledili Italijansko ribiško ladjo, ko je lovila v jugoslovanskih vodah, in jo hoteli odpreliti v Sibenik. Italijani so sicer takoj izpustili jugoslovanske mornarice, vendar je incident pustil mučen vtis. Pokazal je, da je oziroma napeto, Ako bi Italija mislila resno na pogajanja glede Trsta, bi se takšnih incidentov izogibala.

Zelenjava na tržaskem trgu predraga

Zaradi slabega vremena je zelenjava na tržaskem trgu še vedno draga. Tako se prodaja novi krompir, ki ga dovažajo iz Južne Italije, po 30 do 50 lir za kg na debelo, na drobno pa po 50 do 60 lir. Cena graha je višja kakor lansko leto. Istrski in domači, ki je mnogo boljše kakovosti od italijanskega, gre po 100 lir za kg na debelo in 120 do 140 na drobno. Karčofji poje-njujejo; tako imenovani »romani« gre do 20 do 30 lir na debelo in 25—35 lir na drobno. Cikurije je še nekaj na trgu; po večini je z Goriskega in se prodaja po 70—80 lir na debelo, na drobno pa po 90—100 lir. Novo sladko zelje je še drago: 70—80 lir za kg na debelo in 120—140 lir na drobno. Spargliji gre do prvi koncu; njih cena je 200—240 na debelo in 280—300 na drobno. Na trgu je samo domača špinacea; gre po 50 lir na debelo in 70—80 lir na drobno. V prodaji je več vrst domačega radiča. Tako je radič prvega reza (primo tagli) okoli 200 lir na debelo in 300 na drobno; drugi rez se prodaja po 200—280 na drobno in 100—150 na debelo; starejši radič (tretjega reza) je nekoliko cenejši. Cena solati je nekoliko nižja kot radiču. Rdeča pesa brez listja se prodaja po 40—50 lir na debelo in 60—70 lir na drobno, dočim s listjem po 30 na debelo in 40 na drobno. Na trg so prispele iz Južne Italije prve bučice in paradizniki. Cena bučicam je 100 do 120 lir na debelo in 160—180 lir na drobno. Paradizniki prve kakovosti so po 300—350 lir na debelo in 450—500 lir na drobno; druge kakovosti gredo po 200—250 lir na debelo in 300—340 na drobno. Nova čebula se prodaja po 60 lir na drobno (na debelo po 30). Cesen gre po 300—400 lir na drobno (na debelo po 160—200).

Zakaj oglašajo v »Gospodarstvu«?

»Gospodarstvo« je prodorilo med vse sloje naše ljudstva doma in v tujini. Nanj so naročeni vsi člani Slovenskega gospodarskega združenja v Trstu (trgovci in obrtniki), vsi člani Kmečke zveze in Zveze malih poselitnikov, pa tudi sicer poslovni krogi v Trstu in na Gorškem ter mnogo podjetij v coni B in v Jugoslaviji. »Gospodarstvo« čitaajo sploh vsi, ki se zanimajo za gospodarska in socialna vprašanja. In kdo bi se ne zanimal za ta vprašanja v današnjih težkih časih? Kdo si ne želi jasnega pregleda o razvoju zapletenih problemov v svetu, pa naj bo to razumnik ali delavec? Zato so oglaš kakršne koli vrste v »Gospodarstvu« uspešni.

800; navadne, debele so po 160—200 nr debelo in 260—320 lir na drobno.

KRONIKA

OB ZAKLJUČKU SOLSKEGA LETA. Pouk na naših šolah se je letos zaključil poprej, to je 31. maja. Profesorji in učitelji bodo prosti okoli 15. junija, ko se zaključijo izpiti. Naši vzgojitelji niso splošno zadovoljni z letošnjimi učnimi dosežki. Premalo dijakov je izdelalo brez izpizov, v nekaterih razredih komaj polovica. Dijaki se morajo bolj poprijeti učenja, a stariji naj bi skrbno nadzirajo. Današnji nervozni časi v Trstu res niso posebno prijemni za študij, toda nekaj več se vendar da doseči. Za prvi razred gimnazije se je letos prijavilo več slovenskih dijakov kakor lansko leto.

»NOVI LISTI«. Pod tem naslovom je prišla skupina krščanskih socialistov pod vodstvom dr. E. Besednjaka izdati v Trstu tednik. Z istim imenom je podooben tednik izhajal v Gorici od 1. 1929 do novembra 1930 kot glasilo krščanskih socialistov v Juljski Krajini. »Novemu listu« je napovedal neizprosen boj »Katoliški glas« v Gorici, češ da ni dovolj katoliški v svojem gledišču nasproti sedanji vladavini v Jugoslaviji. Katoliške vrste na Tržaskem in v Gorici so se tako razcepile v dve skupini; razkol se je prenesel na Slovensko krščansko socialno zvezo v Trstu. List je neprijazno sprejela tudi Slovenska demokratska zveza v Trstu (politična organizacija pod vodstvom dr. Agneletta), ki izdaja tednik »Demokracija« za tržasko in gorislo Slovence in je pri volitvah nastopila skupno s Slovensko krščansko socialno zvezo.

NOVA IREIDENTISTIČNA REVILJA. V Trstu je izšel časopis »Trieste« — politična juljska revija, ki piše v italijanskem smislu za priključitev Svobodnega tržasko ozemlja k Italiji. Med pisarji sta tudi Gianni Stuparich in Carlo Schiffrer.

KAJ MENIJO O TRSTU

Italijanski tednik »Le Ore« je povprašal nekatere tuje časnike, za mnenje glede Trsta. Madame Genevieve Tabouis, ki sodeluje pri pariškem tedniku »La Tribune des Nations« in dosledno nasprotuje Jugoslaviji, je odgovorila, da je Trst za Italijo to, kar Posarje za Francijo. Francija in Italija upravičeno zahtevata da se obe vprašanji rešita, preden stopita v Evropsko skupnost. »Vse moje simpatije in vsa moja ljubezen grede Trstu in Italiji.« Kingsbury Smith, poročevalec agencije »International News Service«, je dejal: »Pred letom sem bil v Trstu, imel sem vtis, da želijo Tržanci, da ostane v Trstu pri starem (status quo), ki naj ga zajame prisotnost angleških in ameriških čet. Prebivalstvo je italijanskega rodu. To mesto je po civilizaciji italijansko. (Se pravi, da g. Smith ni našel v Trstu niti enega Slovence ne slovenskega podjetja ne slovenske šole! Vsekar morata biti dober obveščevalec svoje agencije!) Koristen bi bil plebiscit (ljudsko glasovanje) pod nadzorstvom mednarodne komisije; koristno bi bilo tudi ustanoviti v Trstu prosto luko za vse prizadete države.« Dopisnik angleške agencije Reuter je dejal, da je njegova agencija objektivna in najvažnejša na svetu. O zapletenem tržaskem vprašanju ne moremo izraziti osebne mnenja; vendar upa, da bo čimprej rešeno v korist obeh držav (Jugoslavije in Italije) ter v skladu s stremljenjem prebivalstva Svobodnega ozemlja. Dopisnik pariškega lista »L'Aurore« Dominik Pado, ki je bil v Turinu, ko je zunanji minister Bidault podal izjavo za priključitev Trsta k Italiji, je dejal, da je italijansko gledišče logično. (Ni nam razložil, zakaj ni logična italijanska zahteva po Tendi, Brigi ali Nizizi?) Tito je razumel, da se je treba približati italijanskemu gledišču, in razumel ga bo moral še bolj, ako stopi v Evropsko skupnost. Bolj salomonski je odgovor drugega Francoza, Maurice Ferro, dopisnik li-

sta »Paris Presse-Transigence«, je namreč odgovoril: »Moji stari oči je Tržacan in s tem sem že vse povedal.« Cyril Sulzberger, predstavnik »New York Timesa«, je rekel, da je Trst krasno mesto in da je rešitev Svobodnega ozemlja velikega pomena za Italijo; toda kot časnika se o tem absolutno ne more izraziti. V kratkem pride v Trst, o katerem bo na dolgo poročal v svojem listu, — John Freeman, predstavnik »The Timesa«, je močno dejal: Najboljša rešitev bi bila tista ki bi zadovoljila italijansko vladu, jugoslovansko vladu in samo prebivalstvo Tržasko ozemlja. Poleg drugih vprašanih moči to vprašanje morda in evropsko ravnanje. — Dopisnik sovjetske agencije TASS Mihajl Todorov je dejal, da se kot poročevalec ne more izraziti o tem vprašanju. Rešiti bi se moralo v smislu mirovne pogodbe, toda to ni bilo mogoče zaradi ameriškega odpora. »Več ne morem reči, ker je to vprašanje izven mojega posebnega področja.«

RADIO JUGOSLOVANSKE CONE STO V KOPRU je te dni proslavil petinestletno svojega obstanka. V tem kratkem času je uspel privabiti premo-gne poslušalce ne samo slovenske, temveč tudi italijanske narodnosti na Tržaskem. Njegovim poročilom so Tržanci pozorno sledili zlasti po objavi anglo-ameriškega sklepa z dne 8. oktobra. Poslopje, v katerem je nastanjen radio, je bilo prenovljeno, za kar so potrošili 3 milijone dinarjev; delo se nadaljuje. Oddajnik postaja je na Belem križu.

Piran, 31. maja

Meseca maja je bil v Kopru občni zbor okrajne združne poslovne zveze. ki je ena izmed najvažnejših in najmočnejših gospodarskih organizacij v Koprskem okraju. Ker je bil na njenem obnem zboru podan izčrpen pregled njenega dela, njenih uspehov in njenih težav, ki so istovetni z uspehi in težavami kmetijstva v koprskem okraju, je vredno, da z njimi seznanimo tudi naš list.

Najbolj boleča rana kmetijstva v koprskem okraju je prilikavosti kmetijskih gospodarstev, ker so le redki kmetje, ki bi posedovali nad pet hektarov obdelovalne zemlje. Nasprotno, ogromna večina kmetijskih gospodarstev razpolaga z znatno nižjimi površinami obdelovalne zemlje in še ta tako drobna posest se sprva preveč dosledno in doslovno izvajanja dednega prava drobi v še manjše posesti. Pa se te tako majhne posesti niso strnjene, marveč so podine parede razmetane po vsej kate-strski občini in včasih tudi po več občinah. Kako si je ob takem posestnem stanju mogoče zamisliti racionalizacijo ali pa celo mehanizacijo kmetijstva?

To zlo poraja še drugo zlo, in sicer upadanje živinoreje, ki bi morala biti steber vsakega kmetijskega gospodarstva. Še večje pa postaja to zlo sprva nizke cene goveje živine, ki je v kritičnem nesorazmerju s cenami industrijskih izdelkov; o tem je bilo tudi govora na kongresu ekonomistov v Portorcu, ker umetna gonilna sila nikdar ne more nadomestiti hlevskega gnoja, je istrska zemlja še tako izpraznjena, da se je to pričelo čutili na njeni rodovitnosti, ki se stalno upada. Zato prihajajo iz vrst agronomov resna svarila, da je treba poskusi za vsako ceno rešitev, da bi se živinoreja dvignila na tako stopnjo ki bi ustrezala potrebam izčrpane zemlje.

Nekatera razveseljiva znamenja kažejo, da se postopno tudi istrski kmet pričenja zavedati, da s svoje razdrobljeno posestjo nikamor ne pride in da bo pri takem stanju ostal večen siromak. Ponekod so namreč kmetje že pri-

Kako dvigniti kmetijstvo v coni B

čeli združevati svojo razdrobljeno posest v večje komplekse. Tako pripravljajo na Briču velik moderen vinograd, v Kortah so uredili 25 hektarov z čljkami pomešanega vinograda in 15 hektarov strnjenejše oljčnega nasada, a v Montinju je v teku tudi podobna akcija. Pa tudi obnova vinogradov se razvija v tem pravcu, kar bo omogočilo njihovo mehanično obdelovanje in dvig proizvodnje.

Na obnem zboru je bilo ugotovljeno, da imajo združne za sedanje potrebe morda še preveč težke mehanizacije, da jim pa primanjkuje lahke mehanizacije kakor kultivatorji, kosilnice, sejalnice, mlatilnice, trierji, slomereznice, škroplilnice, namakalne naprave, črpalke za greznice in drugi lažji stroji, po katerih člani zelo povprašujejo. Poudarjeno je bilo tudi, da naj bi se naše kmetijstvo orientovalo na gojenje kultur, ki so najbolj donosne. To velja zlasti za zgodnje prideleke, kakor so grah, fižol in vrtno jagode, po katerih je veliko povpraševanje.

Iz poročila o delovanju zadrug je razvidno, da so združne v minulem letu dobro gospodarile. Saj je čist dohodek zadrug, ki je leta 1951 znašal 12.905.000 in, leta 1952 32.397.000 din, dosegel lani edno vsoto 51.312.000 din. Medtem ko so imele nekatere druge združne leta 1951 1.444.527 din primanjkljaja, je lani ta primanjkljaj znašal samo še 369.718 din. Razveseljivo je tudi dejstvo, da se poleg raznih kmetijsko-pospesovalnih odskov lepo razvijajo tudi kreditno-hranilni odskodi, ki jih je bilo lani ustanovljenih sedemnajst.

Ze ti podatki sami po sebi nam pričajo, da je združništvo v koprskem okraju prebrodilo svoje začetne težave in da postaja vedno bolj važen činitelj v njegovem gospodarstvu, ki mu je namenjeno, da odigra pri pravilnem vodstvu odločilno vlogo pri preobrazbi in

dvigu zaostalega istrskega kmetijstva. Sedemdesetletna posojilnica in hranilnica v Kopru. Letos je minilo 70 let odkar je bila ustanovljena posojilnica in hranilnica v Kopru. Ustanovili so jo slovenski in hrvaški rodoljubi z namenom, da izgrajijo istrskega kmeta iz krempeljev italijanskih oderuhov, ki so ga z visokobrestnimi posojili gospodarsko upropaščali in se tako polasčali njegove zemlje. Ta plemeniti namen se jim je v veliki meri posretil, ker je ta denarni zavod postal v razmeroma kratkem času močna opora istrskemu kmetu v njegovi borbi za gospodarski in narodni obstanek. Posojilnica in hranilnica v Kopru je bila med slovenskimi denarnimi zavodi te vrste v takratnem Primorju po svoji starosti na tretjem mestu, ker sta pred njeno ustanovitvijo obstajala samo dva podobna slovenska denarna zavoda. Pod itljiansko zasedbo je bil seveda ta zavod ukinjen. Znova je oživel šele po osvoboditvi in postaja danes zopet pomemben činitelj v gospodarstvu cone B.

Jugoslovansko posojilo coni B. Kakor poroča agencija Jugopress, je Jugoslavija dovolila coni B za tekoče proračunske leto posojilo v znesku 1,4 milijarde dinarjev. Ena milijarda je namenjena za investicije, 400 milijonov pa naj bi uporabili za pospeševanje kmetijstva in ribarstva. Kakor pri prejšnjih posojilih, tako tudi pri tem pogodba ne vsebuje nobenih določb, kdaj in kako bo cona B vrnila Jugoslaviji te dolgove. O tem se bosta obe stranki sporazumeli naknadno.

NOVA LEZISKA BOKSITA V JUGOSLAVIJI. V okraju Nevesinje so odkrili ležišča boksitne rude. Odkrili so tudi ležišča premoga, železne rude in marmor.

Štedijo s kavo kakor pred nekaj meseci. Na hodnikih važnejših podjetij, kakor je n. pr. »Slovenija-les« opaziš lepak »Tržaski velesejem« v slovenski! To je vsekakor napredek. V »Gospodarstvu« smo vselej naglašali, da je treba za velesejem zainteresirati poslovne kroge in javnost zlasti v tržaskem zaledju. Seveda ne zadostuje lepak v slovenskem jeziku. Zakaj ne bi n. pr. pri uravi tržaskega velesejma namestili nekaj Julij, recimo Slovenec, ki poznao zaledje temeljito? Zakaj ne bi upravljal tržaskega velesejma vabila tudi tržasko Slovence s takimi lepaki na velesejem? Cemu ta pretirana sramežljivost in strah pred italijanskimi iredentisti?

V Ljubljani je malo avtomobilov, ljudi pa je na ulici mnogo, zlasti dijakov. Pravijo, da je na univerzi in tehničnih visokih šolah zelo strogo. Temperamentne južnake srečaš zlasti na tehničnih šolah. Pouk se začne že ob sedmi uri zjutraj, kratke počitnice pa navadno šele sredi julija. Da akademik lahko nadaljuje študij, mora že po prvem letu napraviti določeno število izpitov in doseči ustrežajočo višino redovnih točk, sicer se mu vrata na univerzo zaprejo. Jugoslovanska šola ne trpi več večnih študentov. Tako je naše leposlovje zgubilo važen »tuko«.

IMENOVANJE NACELNIKA GLAVNEGA STANA ZVU. Upravni ukaz št. 25 potrjuje imenovanje podpolkovnika ameriške vojske Fredericka C. Lougha, JAGC, za nacelnika glavnega stana Zavezniške vojske uprave namesto podpolkovnika ameriške vojske Harolda R. Emeryja, G. S. C.

IMENOVANJE NOVEGA RAVNATELJA ZA PRAVNE ZADEVE. Upravni ukaz št. 26 potrjuje imenovanje podpolkovnika ameriške vojske Roberta W. Reynolds, JAGC, za ravnatelja za pravne zadeve pri Zavezniški vojski upravi namesto podpolkovnika vojske Frederika C. Lougha, JAGC.

SKUPNA ZEMLJIŠČA. Z ukazom ZVU št. 51 je bil odobren odlok »komisarja za likvidacijo skupnih služnostnih pravic« v Trstu z dne 16. februarja 1954, s katerim je pristal na dogovor 52 strank, katere so uporabljale skupno zemljo vasi Cerovlje pri Grmadi v občini Devin-Nabrežina v skupni izmeri 100 ha, 43 arov in 10 stotink ara, proti skupni letni najemnini 2.614 lir, po deležih, kot so razvidni iz odloka pričlenjenega seznama in ki jo je plačati vasi.

TELEVIZIJA NA OPČINAH. Pred trgovinami električnih izdelkov M. So-

V Ljubljani, sredi maja. Ko bi se srečal s slovenskim jezikoslovcom ob prihodu v Ljubljano, bi ga verjetno spravil v zadrage z vprašanjem, zakaj v ljubljanskih gostilnah postanejo jetra jetra, juha juha, a bolka jabolčka in vino vinček. Dva prijatelja, ki sta me spremljala zvečer po bivši Franciškanski ulici, bi tudi potrdila, da je dekle, ki nas je hotelo prehiteti, prošlo za nekaj »prostora«! Od kod ti diminitivi v sredini slovenskega naroda, ki ni sicer poseben problem? Zakaj se proti periferiji proti Primorskemu in Stajerskemu povsem porazgubi? Ali se je ta skorje v trenju s tujimi narodi tako strdila?

V LJUBLJANINIDEŽEVALO

venski tednik z naklado 78.000! To je uspeh. Veliki poljudni predvojni tedniki »Domoljub« »Domovina« so dosegli največ 40.000 izvodov. V čem je tajna tega uspeha? Ni treba biti časnika ali recimo, množični dušeslovec da bi zadal odgovor: V teh nervoznih časih niti potrepeljivo in vztrajni Slovence nimajo več potrpljenja, da bi premevali dolge težke članke. Kratko, zabavno, pa če mogoče poučno, ne tudi ilustrirano najbolje kar strip! To so ideali današnjega žurnalizma.

Na ljubljanskih ulicah ne razlikuješ več, kdo je domačin, kdo iz Trsta. Ljubljancem so čedno oblošeni in obučeni. Kako so vendar rešili to zadevo, kaj sta obleka in obuvanje v primerjavi plačati še vedno tako draga? Obrok tudi v Ljubljani! Toda obrok se ne berejo, zapadejo in treba jih je poravnati! Stanovniki tovarniš ki je kmali razložil to usanko: Nameščencem in delavcem dajejo banke posojila za navbavo obleke, obuvanja, goriva in drugih nujnih potrebščin. Posojilo lahko doseže 30—50.000 dinarjev. Ravna s po plačji in potrebah prosilca. Potreba na sta dva garanta. Obresti znašajo okoli 5%. Tako so se potrebni oskrbeli

z obleko in tekstilna skladišča so se razbremenila.

Prihodnja zima ne bo presenetila Ljubljancem. Tudi na tramvaju jih reklama poziva naj si nabavijo kurilve pravčasno, da jih ne bo presenetilo jesensko deževje. V resnici srečaš gosto na ulici vozove na gumijastih kolesih, natovljenih s premočmi, ki go podjetje »Kurivov« razvaja po mestu Cene: Velenje 2000 din tona, St. Jani 2630, Zagorje (trboveljski) 3900, Senovo 3700, Kočevje 2600 din za tono.

Imamo nemško skupino... »Mene se vendar stisnili v skromno sobico v podstrežju. Ljubljana, prestolnica združene Slovenije, nima na razpolago niti toliko hotelov, kolikor jih je imela ko sledi Dravske banovine, brez Primorskega. (Hotel »Miklič« je še vedno rezerviran za vojaštvo.) Med številnimi zahtevami, ki jih postavljajo gospodarske presnavljanje mlade države, ki jo je poleg vsega tako strašno prizadela vojna, je res težko odločiti, kateri naj se da prednost; kljub temu si dovoljujem pripombo, da Ljubljana še ni mogoče novega hotela, ker še ni našla lovilke (župana, gospodarstvenika ali politika), ki bi se trmasto zapil v to vprašanje. Mar bi bila gradnja modernega hotela v Ljubljani riskantna? Mar bi zahtevala dolgoročno investicijo?

Gostinske cene so ostale neizpremenjene. Za 312 dinarjev te postrežejo v hotelu Union z naslednjim kosilom: goveja juha (35 din), goveji zrezek (35 din), krompir v solati; (35 din), torte s smetano (65 din), dva kruha (12 din) in 2 deci cvička (30 din). V Trstu bi tak obedi v ustreznem lokalu stal okoli 800 lir. V kavarnah opaziš, da bolj

MELILLO Alfredo
TRST - TRIESTE
Trgovina v. A. Caccia 3, tel. 96-032
Delavnica v. A. Caccia 10, tel. 90-159

KOLESA:
Sport - Popotna - Dirkalna - Otroška
LASTNA PROIZVODNJA — ORIGINALNI NADOMESTNI DELI

JUGOSLAVENSKA LINIJSKA PLOVIDBA
DIREKCIJA - RIJEKA
Telegrami: JUGOLINDA - Tel. 26-51, 26-52, 26-53 (poldne) 26-51

VZORŽUJE REDNI POTNIŠKO - BLAGOVNI PROMET IZ JADRANA
U: SEVERNO AFRIKO IN SEVERNO EVROPO VSAKIH 7 DNI
TURCIJO IN GRČIJO " 7 DNI
BLIŽNJI VZHOD " 7 DNI
SEVERNO AMERIKO " 10 DNI

Zastopstvo in Trstu: "NORD-ADRIA", Agenzia Marittima di V. BORTOLUZZI
Telegrami: "NORD-ADRIA" - Trieste - Tel.: 37-613, 29-829
Uradi: TRST, Piazza Duca degli Abruzzi št. 1

DELOVNE OBLEKE, SRAJCE, MOŠKE IN ŽENSKO DELOVNE HALJE, BELE JOPE ZA MESARJE, BRIVCE, NATAKARJE IN KUHAJE, MOŠKE IN DEŠKE HLAJE, OBLEKE IZ VOLNENEGA BLAGA

Vam nudi **TVRDKA** **MAGAZZINI FELICE**

TRST, ULICA CARDUCCI ŠT. 41 - Nasproti pokritega trga

Novo dospelil sezonski izdelki
Oglejte si naše nove modne sezonske izdelke
moških, damskih in otroških čevljev - Priporoča se za nakup.

CALZOLERIA FIORENTINA Soc. a r. l.
TRIESTE - VIA E. TARABOCCHIA 2 - TEL. 96-536

Zastopnik in glavna zaloga:
ZADRUŽNI KONZORCIJ TRGOVCEV Z JESTVINAMI

Radenska
ZDRAVILNI VRELEC
SROČETRA
LEOVICE
ŽENSKO MOTNJE
IZČERPNOST

T R S T
Ulica Valdirivo 3
Telefon 35-034

Gostilna „Ex USARO“
Filipčič Ivan
UL. CARDUCCI 41

Postrežemo Vam z najboljšim
domačim in istrskim vinom in domačim pršutom

SOSIĆ
SOSI
MARIO
OPČINE, TRG MONTE RE 4 - TEL. 21-155

Prodajamo plinske, električne in druge štedilnike
znamke „ZOPPAS“, radio aparate priznanih znamk in električni material

ZASTOPSTVO „LIQUIGASA“
Nabavite ga lahko v Bazovici, Padričah, Trebach, Konkoni in Velikem Rempu
Prodajamo tudi na obroke - Cene ugodne!

M. Vabsoave
PROJEKTIRANJE-MONTAŽA CENTRALNIH KURJAV IN VODNIH INŠTALACIJ KLEPARSTVO

ULICA S. GIUSTO 16 - TELEF. 93-609

TRŽNI PREGLED

Tržaški trg

KAVA

TRST. Povprečne cene kave na vru proizvodnje: **brazilska kava**, v dolarjih za 50 kg f.o.b.: Rio N. Y. 5 85; Rio N. Y. 3 88; Santos Superior 99; Santos extra prime crivello 18 105; Victoria 5 good to large bean 73; **srednjeameriška kava**, v dolarjih za 50 kg fob; Haiti naravna XXX 90; Salvador 95; Kostarika 108; **arabska kava**, v šilingih za 50 kg cif: Gimma 650; Moka Hodeidah 1 680; **afriška kava**, v šilingih za cwt cif: Uganda prana in prečiščena 508; **indonezijska kava**, v holandskih florintih za 100 kg cif: Bali Robusta 485.

Povprečne cene ocarinane kave od uvoznika do groista, fco skladišče prodajalca, v lirah za kg netto ponovno pretehtano blago: **brazilska**: Rio N. Y. 5 1560; Rio N. Y. 3 1590; Santos Superior 1850; Santos extra prime good to large bean 1920; Victoria 5 good to large bean 1500; **srednjeameriška**: Haiti naravna XXX 1820; Salvador 1920; Kostarika 1990; **arabska**: Gimma 1730; Moka Hodeidah 1 1780; **afriška**: Uganda prana in prečiščena 1480; **indonezijska**: Bali Robusta 10-12% nečistoče 1415.

Italijanski trg

Prejšnji teden je bil italijanski trg s kmetijskimi proizvodi precej uravnotežen. Cene pšenice so bile čvrste. Mehka pšenica je nekoliko pridobila na ceni na severnih italijanskih tržiščih. Povpraševanje po koruzi je bilo nekoliko večje kakor v prejšnjih tednih. Miren je trg z rižem. Po rži, jetmenu in ovsu ni povpraševanja.

Zivahen je živalski trg. V nekaterih krajih je povpraševanje prevladovalo nad ponudbo, tako so se cene nekoliko zvišale. To velja zlasti za klavno živino. Po prašičih je vedno manjše povpraševanje, ker je čas zakola že minil in ker so si prasičarjevi že preskrbeli nove prasičke za reja.

Maslo je nekoliko pridobilo na ceni. Sir ne gre posebno od rok; povprašujejo edino po ovčjem siru. Stalen je trg z oljnim oljem. Cene se držijo na doseženih kvotacijah.

Trgovci z vinom so zmanjšali povpraševanje vsled previsokih ponudbenih cen proizvajalcev. Na trgu s krmno živino.

ZITARICE

VERONA. Mehka pšenica fina proizv. 1953 7300-7400 lir stot, dobra 7100-7200; oves italijanski 3900-4200, inozemski 3800-3700; inozemska rž 3500-3600; neoluščeni jčemen italijanski 3900-4200, inozemski 3800-3600; belo proso 6900-7200; rumenkasto 5700-6000; koruza marano 4750-4850, rumena koruza 4400-4500; pšenična moka tipa »K« 9800-10000, tipa »K« 9400-9500, tipa »L« 8900-9100, tipa »L« 8500-8600; moka iz trde pšenice tipa »K« 9800-10000; pšenični; otrobi 2100-2200; koruzna moka 6300-6400.

VERCELLI. Neoluščeni riž: navaden 5900-6500 lir stot; Pierrot 6100-6700; Roncarolo 6000-6600; Allorio 6400-6700; Ardizzone 6400-6800; Maratelli 6900-7500; Rizzotto 6800-7600; Razza 77 6800-7600; R. B. 7400-8200; Sesia 7000-7800; Arborio 7300-8100.

Oljušeni riž: navaden 9000-9600; Pierrot 10.200-10.600; Roncarolo 10.800-11.400; Ardizzone 11.000-11.800; Maratelli 11.800-12.400; Rizzotto 12.300-12.800; Razza 77 12.600-13.500 R. B. 12.900-12.400; Arborio 15.000-15.800.

ZIVINA

MILAN. Voli I. 300-370, II. 240-290; krave I. 260-360, II. 210-240; III. 175-200; bikli I. 310-350, II. 275-300; teleta I. 450-550, II. 393-440.

LUGO. Prašički za reja 15-20 kg 700-740 lir kg, 20-25 kg 680-710; suhi prašiči 30-50 kg 580-610, 50-80 kg 500-550; debeli prašiči 100-150 kg 365-380, 150-200 kg 380-390, 200-250 kg 400.

Vprežni konji 170-200 lir kg ali 80.000 do 100.000 lir glavo; konji za zakol I. 220-240, II. 170-190; zrebeta za zakol 340-350; vprežni mežgi 90-100 ali 60.000-65.000 lir glava; mežgi za zakol I. 180-200, II. 130-160; osli za delo I. 65.000-70.000 lir glavo, II. 40-45.000; osli za zakol 150-180 lir kg, II. 130-140.

PERUTNINA

MILAN. Race žive 500-550 lir kg, zaklane 600-650; race za reja 180-200; zajci živi 400-420, zaklani s kožo 480-540, brez kože 500-570; pegaste zaklane 850-950; italijanske kokoši žive 600-650, zaklane 800-850; inozemske kokoši žive 575-600, zmružnjene 525-555; gosi za reja 600-1200; golobi živi 725-750, zaklani 850-950; piščance: I. 925-975, II. 800-850; inozemski piščanci živi 650-700; zaklani italijanski piščanci I. 1150-1250, II. 875-975; jajca sveža 24-24,50 lire komad, navadna jajca 22-22,50; inozemska sveža jajca 20,50-22,50 lire komad.

KRMA

BOLOGNA. Za stot fco kraj proizvodnje: majsko seno iz detelje I. vrste 1400-1600, II. vrste 1000-1200; seno iz detelje druge in tretje košnje I. vrste 1600-1800, II. vrste 1200-1400; mešano seno 1600-1800; pšenična slama stlačena 850-1000.

MLEČNI IZDELKI

MILAN. Za kg fco sirarna: Lombardsko maslo iz smetane 670-680, e-

miljsko 630-640; čajno maslo 700-720; emiljski trdi sir proizvodnje 1952 930-990, proizv. 1953 630-690; sir krajevne proizvodnje 430-490; sbrinz 450-470; emmenthal 450-480; provolone 400-440; gorgonzola 220-230; italico 360-370; ta-
leggio 260-280.

VINO

MILAN. Piemonte črno 10,5-11 stop. 690-720, 11-12 stop. 720-750; Barbera 750-770; Oltrepo pavese 10-11 stop. 680-710, 11-12 stop. 710-740; Mantovano črno 660-680; Valpolicella in Bardolino 760-780; Soave belo 790-810; Raboso 710-730; emiljsko 10-11 stop. 680-700; Romagna belo 680-700, črno 680-700; toskansko navadno 680-700; aretino belo 710-720; Marche belo 685-700, črno 690-710; Barletta extra 14-15 stop. 695-715, navadno 12-13 stop. 675-685, navadno 13-14 stop. 685-695; Sansevero belo 685-705; tarantino 14-15 stop. 700-720, 16-18 stop. 710-730; Squinzano 710-720; Lecce 13-14 stop. 690-710, 14-15 stop. 710-720; Rionero Barile 9700-10.000 lir stot; piemontski moškat 12.300-12.800.

PARADIZNIKOVA MEZGA

PIACENZA. Dvakrat koncentrirana paradiznikova mezza proizv. 1953 odlične kakovosti: v skatlah od 5 in 10 kg 210-220, v skatlah 1 kg 225-235, v skatlah 1/5 kg 235-245, v skatlah 1/5 kg 265-275; trikrat koncentrirana paradiznikova mezza: v skatlah 5 in 10 kg 225-235, v skatlah 1 kg 235-245, v

skatlah 1/2 kg 245-255, v skatlah 1/5 kg 275-285.

KOZE

GENOVA. Surove osoljene kože: teleta 3-8 kg 725-790 lir kg, 12-20 kg 480-510; junci 20-26 kg 400-430; krave in voli z repom, glavo in parklji do 40 kg 270-290, nad 40 kg 260-280.

MILAN. Krave z glavo in parklji do 30 kg 245-255 lir kg, nad 30 kg 255-275; voli z glavo in parklji 40-50 kg 260-270; bikli nad 40 kg 190-215; teleta brez glave in parkljev 3-6 kg 770-880, 6-8 kg 710-730, 8-12 kg 570-590, 12-20 kg 450-490; konji 195-214; mežgi 140-150; osli 110-120; jagnetja 50-60 kg za 100 kož 440-490 lir koža; koze 14-16 kož ducat 1250-1350 lir koža; kozlički 30-31 kg 100 kož 480-530 lir koža.

MED IN VOSEK

FORLÌ. Cist rafiniran med: rumen 230-260 lir kg, temen 200-230; beli vosk 850-900, temen 600-700 lir za kg.

ZELENAJAVA IN SADIJE

MILAN. Suh česen 140-170 lir kg, zelen 80-100; korenje 70-85; ohrovt 70-80; cikorija 40-50; čebula 25-40; nova čebula 50-60; rožmarin 80-100; fižol v stročju 200-270; koromač 80-100; grah 110-150; paradizniki Riviera 380-450; Sicilija 280-290; peteršilj 200-300; spinata 130-150; bučice 70-160.

Navadne češnje 120-125; jagode gozdne 500-600; debele 180-200; navadna jabolka 80-100; Delicioso I. 170-210, II. 110-130; nešple 130-230; pomaranče navadne 110-120; bele pomaranče 140-160, rdeče 180-220; limone 100-160.

MEDNARODNA TRŽIŠČA

	4/V	18/IV	1/6
CHICAGO			
Pšenica (stot. dol. za bušel)	199 3/4	200.—	191 1/2
Koruza (stot. dol. za bušel)	151 3/4	157 1/8	154 1/2
NEW YORK			
Baker (stot. dol. za funt)	30.—	31.—	30.—
Cin (stot. dol. za funt)	93.75	94.—	98.75
Svinec (stot. dol. za funt)	13.80	14.—	13.80
Cink (stot. dol. za funt)	10.25	10.25	10.50
Aluminij (stot. dol. za funt)	21.50	21.50	21.50
Nikelj (stot. dol. za funt)	60.—	60.—	60.—
Bombaž (stot. dol. za funt)	35.35	35.40	35.45
Zivo srebro dol. za steklenico	235.—	238.—	270.—
Kava (stot. dol. za funt Rio 7)	—	74.75	89.3/4

LONDON

Baker (f. šter. za d. tono) 237 1/2 241 1/4 241
Cin (f. šter. za d. tono) 722 1/2 725.— 725 1/2
Cink (f. šter. za d. tono) 79 1/2 79 1/2 81 1/2
Svinec (f. šter. za d. tono) 93 1/4 94 1/4 98 3/4

SANTOS

Kava Santos C (kruzejrov za 10 kg) 451.90 481.40 482.—

Razvoj cen surovinam na mednarodnih trgih ni bil v preteklem tednu enoten. Sprememba cen se suka v manjšem obsegu. Značilno je nazadovanje kave in kakava. Prav zaradi nazadovanja cen teh pridelkov je indeks cen na ameriških trgih nazadoval, in sicer od 193,75 na 190,87 pri kupcih proti takojšnji izročitvi in od 180,63 na 179,60 pri terminkskih kupcih. Popustila je tudi cena kavečka.

ZITARICE

Cena pšenici je v Chicagu v tednu do 28. maja nazadovala od 195 na 192 stotinke dolarja za bušel (memnik). Cena koruze je ostala neizpremenjena pri 153 3/4 stotinke dolarja za bušel. Kanada in Združene države razpolagajo z velikimi zalogami žita prejšnjega pridelka; žito gre prav težko od rok.

SLADKOR, KAVA, KAKAO

Cena sladkorja je v New Yorku ostala v bistvu neizpremenjena (3,31 stotinke dolarja za funt nasproti 3,30 pred tednom). Kava je po uvertitvi v prejšnjih tednih popustila, in sicer od 88,75 na 87 proti izročitvi v juliju. Po ameriških virih cenijo svetovni pridelke kave v sezoni 1953/54 na 40 milijonov 600.000 vreč (vreča po 60 kg); to je nekoliko manjša količina, kakor znaša povpraševanje. V letu 1952/53 je pridelek dosegel 40.700.000 vreč. Brazilci o-porekajo tem podatkom, češ da je bil pridelek v letošnji sezoni picejšji. — Kakao je popustil od 63 na 60,38 stotinke dolarja za funt proti takojšnji izročitvi.

VLAKNA

Kljub ugodnim cenitvam letošnjega pridelka v ZDA, se je cena bombaža v New Yorku okrepila in sicer od 35,20 na 35,40 stotinke dolarja za funt. Ameriško ministrstvo za kmetijstvo ceni, da bo pridelke do letošnjega avgusta dosegel 9,3 milijona bal, se pravi, da bo obinejšji po letu 1945. Cene volne so bile v New Yorku čvrste. To velja tudi za London, Bradford, Anvers in Roubaix. V New Yorku je cena napredovala od 154 na 162,5 stotinke dolarja za funt. Na dražbi v Wellingtonu v Novi Zelandiji (26. maja) so cene napredovale za 5%. Po ameriških podatkih znašajo svetovne zaloge volne 2,750 milijonov funtov v sezoni 1953/54, medtem ko so v prejšnji sezoni dosegle 2,680 milijonov funtov. (1 funt tehta 0,45 kg). V Franciji (Roubaix) je cena napredovala od 1,400 na 1,440 francov za kg, v Anversu od 185 na 188 za vrsto Anvers proti izročitvi v juniju. V Aleksandriji je cena bombaža za vrsto karnak good ostala neizpremenjena pri 57,49 talarjev za kantar. V Liverpoolu, kjer so nedavno zopet odprli

bombažno borzo, je bila cena za ameriško vrsto middling 31,62 (31,68 teden poprej) penijev za funt proti izročitvi v oktobru oziroma v novembru.

KAVCUK

Cena kavečka je v New Yorku in Londonu nekoliko popustila; v New Yorku od 22,35 na 22,80 proti izročitvi v juliju. V Londonu je cena nazadovala za 1/4 do 3/8 penija pri funtu. V zadnjem trenutku je v Londonu nastopila zboljšanje na podlagi kvotacij v Singapurju.

KOVINE

V New Yorku je bila kupčija s pisanimi kovinami razmeroma živahna. Državno podjetje GSA je nabavilo pri družbah Anaconda in Kennecott 46.000 ton oziroma 36.000 ton čistega bakra po 30 stotink za funt proti dostavitvi v Združene ameriške države. Cink je v New Yorku napredoval za 1/4 stotinke pri funtu. Prime Western je stal v St. Louisu 10,75 (teden poprej 10,25) stotinke dolarja za funt. Cena elektrolitičnega bakra je napredovala od 29,60 na 29,80 stotinke dolarja za funt. Antimon Laredo Texas neizpremenjen pri 28,50. Lito železo neizpremenjeno pri 58 do 140 lirah za tono, Buffalo pri 56,50 in staro železo pri 27,58 dolarja za tono. Cena živega srebra je nekoliko padla, in sicer od 265 na 255 dolarjev za steklenico v tednu do 28. maja. Pisane kovine v Zahodni Nemčiji: 28. maja v markah za 100 kg: elektrolitični baker 290,75 do 293,75 DM, svinec v kablilih 118 do 119 in aluminij 240 do 242 DM.

SVETOVNA PROIZVODNJA ALUMINIJA NARASTLA

Svetovna proizvodnja aluminija je lansko leto dosegla 2,5 milijona ton. Bila je več kakor 4-krat višja od leta 1938. V Kanadi in Združenih ameriških državah je proizvodnja od leta 1938 do 1953 napredovala za 800 odst., v Zahodni Evropi pa samo za 40 odst. Proizvodnja v Zahodni Nemčiji je nazadovala za 33 odst. V Združenih ameriških državah potrošijo 7 kg aluminija in njegovih prebivalca. Na lestvici je po pogostnosti Amerika na prvem svetu; sledijo Kanada (4,8 kg), Svica (4,6), V. Britanija (4,0) in Avstrija (3,4). Med skromnejšimi potrošniki so Italija (1,3), Francija (1,8), Zahodna Nemčija (2,0) in Norveška (2,7). V ZDA uporabljajo 16 odst. vse uporabe za stavbarstvo. V Zahodni Evropi so proizvedli leta 1938 320.000 ton aluminija (54,2 odst. svetovne proizvodnje), leta 1952 420.000 ton (20,7 odst.) in leta 1953 450.000 t. (18,2 odst.). Proizvodnja v ZDA in Kanadi: leta 1938 190.000 (320,2 odst. svetovne proizvodnje), leta 1952 1.300 t. (64,2%) in leta 1953 1.630.000 ton (66,08%).

Vestnik KMEČKE ZVEZE

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10 I. - TELEFON ŠT. 54-58

Škropiti je treba v pravem času Peronospora je najnevarnejša bolezen vinske trte

Peronospora (strupena rosa) je ena najnevarnejših boleznin vinske trte. V nekaterih letih se pojavlja z veliko silo kljub škropljenju, ki ga vinogradniki vrednoto opravljajo. A prav ta rešnost je glavni vzrok za neuspeh škropljenja v letih, ki so za razvoj te bolezni ugodna. Razni roki za škropljenje vinske trte proti peronospori namreč niso vsa; ko leto isti, saj se razvoj glivice ne ravna morda po kakih praliki, »emveč« za-visi od vremenskih razmer, ki pa se skoraj vsako leto drugačne. Neuspehi ki jih često doživljajo naši vinogradniki, so največkrat posledica nepravilnega škropljenja, potem — seveda povsem neupravičeno doživjo »slabo galico. Vedeti je namreč treba, da s še tako temeljitim in pogostim škropljenjem z najboljšim škropivom ne moremo ozdraviti okuženih rastlin. Temeljno pravilo za obrambo pred vsemi glivičnimi boleznimi je, da ogroženo rastlino, tako tudi vinsko trto, pravočasno se pravi pred okužbami, zaščitimo, da torej pravočasno opravljamo zaščitna škropljenja.

Zelo napakno bi bilo, če bi se zanašali na vreme; s nam noben vremenski prerok ne more za dalj časa naprej napovedati vremenskih razmer. Če bodo prihodnji meseci kolikšak deževni in topli, se bo tudi nevarnost peronospore v naših vinogradih stopnjevala. Ako bi kdo mislil, da je peronospora zatrla, b se zelo varal; vemo namreč da trsti v odpadnem listju lahko preživijo tudi dve leti, tako da se okužbe se v tretjem može.

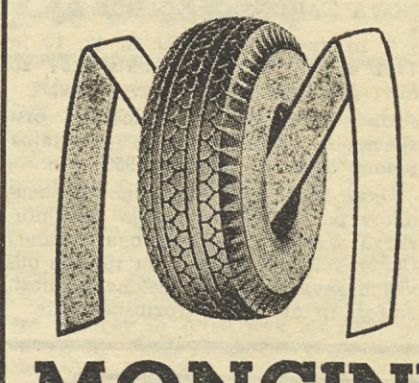
Če hočemo voditi uspešno borbo proti peronospori, moramo poznati vse okoliščine, ki vplivajo na življenjski razvoj te glivične bolezni. Sele potem bomo vedno lahko določili najpravišnji š čas za vsakokratno škropljenje.

Ker ni mogoče, niti potrebno, da bi vsak vinogradnik sam zanesljivo določil pravilne roke za škropljenje, se je v vseh državah, kjer je vinska trta gospodarsko važna kultura, organizirale tako imenovane antiperonosporne občevsevalne službe, ki jo opravljajo antiperonosporne postaje. To je omrežje vremenskih opazovalnic, ki redno poročajo o dnevnem vremenskih razmerah razvoju vinske trte in peronospori. Na podlagi teh opazovanj je mogoče nekaj dni vnaprej točno določiti najprimernejši rok (dan) za najuspešnejše škropljenje.

Da bo borba proti peronospori čim uspešnejša, je potrebno, da točno poznamo povzročitelja bolezni, njegov življenjski razvoj in na zunanje činitele, posebno vremenske, ki na ta razvoj odločilno vplivajo. Poleg tega pa je seveda še tudi izredno važna, da pravilno pripravljamo in uporabljamo škropiva posebno bordsko (modro-galicno-apne) brozgo. Kljub temu, da pri nas še desetletja škropimo vinograde, se pr tem še vedno delajo napake, ki se največkrat zelo mašujejo. Borba proti

le toliko brozge, kot je v enem dnevu lahko porabiš. V izjemnih primerih, če smo recimo zaradi deževja primorani škropljenje prekiniti, lahko trpežnost brozge podaljšamo, če dodamo en liter posnetega mleka ali pe 5 do 10 dkg sladkorja na 100 litrov brozge. Da povečamo lepljivost bordske brozge, ji lahko dodamo 5 do 10 dkg surovega govejega žolca; tudi mlo želatina, melasa in nekatere druge snovi povišajo lepljivost brozge.

(Prihodnjič nekaj o samem škropljenju.)

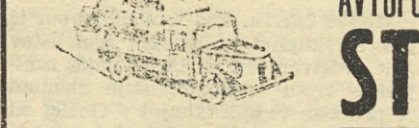

MONCINI

IZVOZ

OBNOVA VRHNE PLASTI (protaktorjev) GUMENIH KOLES

TRISTE P.zza Libertà 3 - Tel. 35-612

STAR

IZVOZ

Mehanična delavnica

AVTOGARAŽA - TRST

ULICA MORERI 7

IZVOZ

Jakob Vatovec Nasl.

TRST - Via Torrebiana 19

Tel. 23-557, 37-561

IZVOZ

KOLONIALNEGA BLAGA

INDUSTRIJSKIH KEMIKALIJ

TEHNIČNIH PREDMETOV

TKANIN IN OBLEK

POŠILJA TUDI DARIJNE PAKETE

IMPEXPORT

TRST - ULICA CESARE BATTISTI 23-I

Tel. 44-208 - Telegr. IMPEXPORT - TRIESTE

IZVAŽA:

UVAŽA:

Specializirano podjetje za vsakovrstne kompenzacije

IZVAŽA:

UVAŽA:

Specializirano podjetje za vsakovrstne kompenzacije

IZVAŽA:

UVAŽA:

Specializirano podjetje za vsakovrstne kompenzacije

IZVAŽA:

UVAŽA:

Specializirano podjetje za vsakovrstne kompenzacije

IZVAŽA:

UVAŽA:

Specializirano podjetje za vsakovrstne kompenzacije

IZVAŽA: